

DIRVA

THE FIELD

Liepos-July 17, 1951
Nr. 27-28
Cleveland, Ohio

Prieš 40 metų nuaidėjo šūviai Sarajeve

(Mūsų Europos bendradarbio)

Birželio 28 d. suėjo 40 metų nuo šūvių Sarajevo mieste, kurie išaukė pirmą pasaulinį karą. Europos "parako statinė", kaip Balkanai buvo pašaipiai vadinami, aną sekmadienį sprogo. Austrijos-Vengrijos sosto įpėdinis Pranas Ferdinandas ir jo žmona Hohenbergo kunigaikštienė, gimusi grafaitė Chotek, žuvo nuo dviejų šūvių, paleistų serbų studento Gavrilio Principo.

Istorijos ironija norėjo, kad Pranas Ferdinandas žūtų kaip tik nuo serbo kulkos. Tuo tarpu jis buvo žinomas kaip įsitikinęs slavų bičiulis. Kaip žinoma, Dunojaus monarchija teisiskai susidėjo iš dviejų dalių — Austrijos ir Vengrijos. Po Austrijos pralaimėjimo Koeniggratze 1867 metais prieš bismarkinę Prūsiją, tarp austrų ir vengrų buvo sudaryta personalinė unija, pagal kurią užsienio politika, kariuomenė ir finansai buvo bendri, tuo tarpu kai kiti reikalai pasiliko abiem valstybėms skyriui. Sosto įpėdinis laikėsi nuomonės, kad j Dunojaus dualinė monarchija reikia įtraukti kaip valdantįjį elementą dar ir slavus. Jis buvo nusistatęs Prahoje karūnuotis kaip čekų karalius ir prie naujos pietų slavų karalystės prijungti Kroatijoje, Bosnijoje ir Dalmacijoje gyvenusius slavus.

Net ir pats karalius Pranas Juozas buvo linkęs nusileisti čekams ir suteikti jiems visišką autonomiją, jeigu jie sutiktų pasilikti monarchijos ribose ir pripažinti Habsburgus savo valdovais. Tačiau visi panašūs projektai negalėjo būti įgyvendinti dėl vengrų diduomenės pasipriešinimo. Vengrai nusimanė, kad jeigu slavams bus suteikta savivalda, jie turės perleisti pietų slavų valstybei visas tas slavų gyvenamas žemes, kurios teisiskai priklausė Vengrijai. Sosto įpėdinio politiniai sumanymai kėlė Vengrijos bajorijoje opoziciją, o pats kunigaikštis buvo apšauktas vengrų ediku ir slavų bičiuliu.

Tačiau kunigaikštis Pranas Ferdinandas turėjo priešų ir kitur, pačių slavų tarpe. Arčiau Austrijos-Vengrijos antagonių lizdas buvo susuktas Belgrade, ypač po to, kai 1906 metais serbų karininkai atsiėmė sostan Karageorgevičių šeimos narį Petrą, iki tol leidusį emigracines dienas Zenevoje. Naujasis karalius, o ypač jo ministras pirmininkas Pašičius vedė gynai nacionalistinę serbų

politiką ir be sąlygų pasidavė carinės Rusijos įtakai. Abu neseniai pasibaigę Balkanų karai dar labiau pakurstė serbų nacionalizmą, kuris negalėjo Austrijai dovanoti Bosnijos aneksijos. Kaip tik trumpai prieš tai Dunojaus monarchija buvo uždraudusi kaulių įvežimą iš Serbijos, nes vengrų dvarponiai reikalavo įvesti apsaugos muitus prieš svetimą konkurenciją. Tarp Serbijos ir Austrijos-Vengrijos buvo kilęs "kaulių karas", o pats serbų žemės ūkis gyveno sunkią krizę dėl rinkų stokos.

Belgrade viešpatavo neapsakoma neapykanta prieš Vieną. Tokiomis aplinkybėmis austrų-vengrų karalius su savo patarėjais nutarė Serbijos pasienyje surengti karinę demonstraciją. Bosnijoje 1914 m. vasarą vyko dideli austrų-vengrų kariuomenės manevrai, į kuriuos karalius kaip savo atstovą pasiuntė sosto įpėdinį Praną Ferdinanda. Pirmą kartą kunigaikščiui buvo leista dalyvauti oficialinėse iškilmėse kartu su žmona, kurios karalius ligi tol nepripažino dėl jos nekarališkos kilmės.

Sužinojęs apie Vienos planus pasiusti į Bosniją sosto įpėdinį, serbų nacionalizmas dar labiau suliepsnojo. Susidarė keli suokabininkų būreliai. Tuo tarpu pats kunigaikštis laikė save slavų šalininku ir susilaikė nuo ypatingų policinių priemonių savo saugumui patikrinti. Serbai laikė juos įžeidžiančia provokacija, kad sosto įpėdinis pagal viešai žinomą iškilmų programą į Sarajevą atvyko kaip sykis birželio 28 d., Serbijos tautos šventės dieną. Kai kunigaikštis su žmona atvažiavo į Sarajevą, vienas jaunuolis metė bombą, bet per sprogimą tebuvo lengvai sužeisti keli austrų palydovai karininkai. Po šio įspėjimo buvo bandyta sosto įpėdinį atkalbinėti nuo tolesnio miesto lankymo, tačiau veltui. Tuomet įgulos viršininkas įsakė bent pakeisti iškilmų programą ir liepė šoferiui pasukti kita gatve. Miesto nepažinęs šoferis nuvaikavo automobilį klaidingų skersgatviu, kur nebuvo nei kariuomenės, nei policijos. Šoferiui buvo liepta sukti atgal, automobilis atsidūrė ties pat šalin-gatviu ir tuo momentu pasinaudojo serbas Gavrilas Principas, iš arti paleidęs po taiklų šūvį į kunigaikštį ir jo žmoną. Apsipylė krauju, abu kilmingi svečiai po kelių minučių mirė.

Visu valstybių diplomatinėse

Vincas Krėvė

Sulaukęs beveik 72 metus amžiaus, liepos 7 d. 6 val. ryto Springfield, Pa. širdies liga, mirė rašytojas Vincas Krėvė-Mikevičius. Jis buvo gimęs 1882 m. spalio 19 d. Subartonių kaime, Merkinės v., Trakų apskrityje.

Vincas Krėvė buvo įsiriškęs į didžiųjų lietuvių rašytojų eiles. Jo kūrybos žodžiai, ne vieną jaunuolį, skaitant Dainavos šalies padavimus, magiška jėga traukė didžiulius lietuvių gimus. Jo Gilskė, Bobulės vargai, Šarūnas, Šiaudinė pastogė, Skirgaila ir žentas mus vedė per paprastų ir Lietuvos didžiųjų gyvenimą. Jie dažnai iš mūsų praverė lietuviškos dirvos vėliną, kad gražiai augtume ir stiprėtume nepriklausomai Lietuvai.

Jo paskutinis paskelbtas kū-

kanceliarijose užvirė darbas. Po mėnesio prasidėjo pasaulinis karas.

Pats atentato vykdytojas mirė kalėjime nuo džiovos. 1930 m. rugsėjo mėnesį naujoji Jugoslavija Sarajevo mieste iškilmingai atidengė paminklą Gavrilui Principui.

Naujai JAV oro jėgų karo akademijai (Colorado Springs, Col.) vadovaus gen. R. C. Harmon.

rinys Dangaus ir žemės sūnus mus kėlė į amrus didžiausias paslaptis, kurios amžiais buvo ir bus didžiosiomis paslaptimis.

Vincas Krėvė buvo ne tik rašytojas, bet visuomenininkas ir politikas. Šiuo keliu jam sunkiau sekėsi eiti. Ypač politiniame kely greit atsirado kontraversijų. Bet prie velionies kampo, kurio kūrybos žodis toks didelis ir tvirtas, mes matom Lietuvos istorijon tik tvirtai įkalta raidė: Lietuvos rašytojas Vincas Krėvė.

MIN. S. LOZORAITIS LONDONE

Lietuvos diplomatinio šefas S. Lozoraitis nuo birželio mėn. 19 d. ligi liepos mėn. 4 d. viešėjo Londone, kur tarėsi su Lietuvos ministeriu Didžiojoje Britanijoje B. K. Balučiu ir buvo priimtas Foreign Office šiaurės departamento direktoriaus. Šio vizito metu min. Lozoraitį lydėjo pasiuntinybės patarėjas V. Balutikas, pavaduodamas min. Balutį, kurs sveiksta po ilgesnės ligos.

Min. S. Lozoraitis turėjo kelis pasikalbėjimus su Latvijos ir Estijos ministrais Londone. Su jais buvo ypač aptarti Baltijos santarvės sudarymo 20 metų sukakties paminėjimo sumanymai ir kaipie Baltijos valstybių interesų atstovavimo Vokietijoje klausimai.

Min. S. Lozoraitis atsilankymo Londone metu taip pat susitiko su J.A.V. Ambasados nariais.

S. Lozoraitis dalyvavo 1941 m. sovietų įvykdytų deportavimų minėjime Lietuvių Namuose Londone ir ta proga susitiko su J.A.V. Kongreso nariu Ch. J. Kerstenu. S. Lozoraitis turėjo pasitarimų su lietuvių politikų veikėjais ir Londono lietuvių Politinio Klubo pakviestas padarė Klube pranešimą.

VISAM PASAULY

• I Zenevą yra sugrįžę visi didieji. Molotovas atsirado pirmasis. Po to atsirado Mendes-France ir Edenas. Komunistinės Kinijos užs. reikalų ministras Čou En-lai skrido per Maskvą ir, reikia manyti, gavo instrukcijas. JAV valstybės sekretorius Dulles išskrido tik antradienį po to, kada JAV ambasadorius Paryžiuje pasimatė su Mendes-France ir su juo tarėsi Edenas. Prancūzai maldo, kad Dulles į Zenevą atvyktų. Atseit, yra davinų, kad prancūzai besąlyginiai nekapituliuos Indokinijoje.

• Komunistinės Kinijos priėmimas į Jungtines Tautas yra pasidarys aktualiu dienos klausimu. Komunistinės Kinijos priėmimą remia Anglija, jau nekalbant apie komunistines valstybes. Tačiau JAV žada vetuoti, arba jei Kinija bus įtraukta, patiems iš JT pasitraukti.

• Portorikičiai, kovo mėn. 1 d. Kongreso rūmuose sužeidę penkis kongresmanus, gavo tik kalėjimo bausmes: Lolita Lebron — 16 metų, kiti po 25 metus.

• Gvatemaloje, kaip ir buvo laukiama, visas valdžios vadelis į savo rankas suėmė Castillo Armas. Visi dideli dėsnių stebi, kaip pasibaigs komunistų vadų reikalai, pasisėpusių svetimų valstybių pasiuntinybėse. Nauji bėgliai ten prieglaudus nebegali gauti, nes pasiuntinybės apstatytos sukilėlių sargybomis.

• Dunojaus upė staiga taip patvino Vokietijoje ir Austrijoje, kad pareikalavo net keliolikos žmonių gyvybių. Potvinis kilo dėl smarkaus lietaus ir audrų. Alpėse iškrito gausus sniegas.

• Japonijoj sumti trys teroristai, norėję nužudyti ministrą pirmininką Yoshidą.

• Prancūzų Indokinijoj mūšiai artėja prie Hanoi. Komunistų spaudžiami prancūzai turėjo jiems užleisti didelius plotus. Yra įtarimų, kad tie plotai užleisti slapta tarantis su komunistinės Kinijos min. pr. Čou En-lai. Užsieniečiai iš Hanoi išvežiami, gi civiliai vietiniai panikoj apleidžia miestą.

JAV santykiai su Ispanija įgauna naujas formas. Štai Baltuose Rūmuose prez. Eisenhoweris priima Franco dukterį ir žentą — Dr. C. Martinez Borda, lydimus Ispanijos ambasadoriaus Amerikoje. Iš kairės: Franko žentas, ambasadoriaus žmona, Franko duktė, ponis Eisenhower, prezidentas Eisenhower ir ambasadorius Don Jose Felix de Lequeria.

Idomi vidaus kova Olandijoje

Korespondencija iš Europos

Savaime Olandijos vidaus politinis gyvenimas nepasizymi liaudies ir socialistų darbo partijų karta tenka sustoti ties vienu aname krašte išsiskėjusių vyriausybė. Nors abiejų dvių partijų koalicijoje propartijais išskildavo nesklaidumų, bet ligšiol visi ministerių kabinetai laikydavosi jų sudaroma

parlamentė dauguma. Olandijos politiniame gyvenime per istisus dešimtmečius lėmiamą vaidmenį vaidino dvi skirtingos partijos: katalikų ir socialistų. Prieš kelis dešimtmečius Olandijos katalikų Bažnyčia. Katalikų liaudies partija laikė save tarytum visų olandų katalikų atstovu, ji beveik monopolizavo katalikiškosios gyventojų dalies politinę valią. Olandijoje pasidalinimas pagal tikybą eina taip toli, jog, pav., kiekvienoje vietovėje galima užtikti du chorai: vieną katalikišką, kita laicistinį; dvi gaisrininkų komandos, kurių vienoje dalyvauja tik katalikai ir t.t.

Tačiau po antrojo pasaulinio karo atsirado nauji idėjų ir jų poveikio įsikūrę "darbo partija". Ši užėmė sulikviduotosios socialdemokratų partijos vietą. Bet prie jos prisilijo visa eilė nesocialistinių organizacijų ir, kas būdingiausia, taip pat nemaža katalikiškų veikėjų. Tokiu būdu būtų neteisima vadinti "darbo partiją" grynai socialistiniu junginiu. Jeigu jos pagrindas visgi padėtos vakarietiško tipo marksizmo idėjos, tai, iš kitos pusės, jos ideologija praskiesta ir kitokių šūkių. Pirmą kartą olandų istorijoje ėmė reikštis sambi politinė srovė, kuri pasirodė pralaužti iš seno nusistojusią diferenciaciją pagal tikybą. Naujoji partija susilaukė nemažą pritarimo ir per įvairius rinkimus laimėjo daug katalikų sąskaiton.

Paskutiniojo dešimtmecio

Olandijos politiniame gyvenime būdingas reiškinys yra katalikų liaudies ir socialistų darbo partijų bendradarbiavimas krašto vyriausybėje. Nors abiejų dvių partijų koalicijoje propartijais išskildavo nesklaidumų, bet ligšiol visi ministerių kabinetai laikydavosi jų sudaroma

parlamentė dauguma. Olandijos politiniame gyvenime per istisus dešimtmečius lėmiamą vaidmenį vaidino dvi skirtingos partijos: katalikų ir socialistų. Prieš kelis dešimtmečius Olandijos katalikų Bažnyčia. Katalikų liaudies partija laikė save tarytum visų olandų katalikų atstovu, ji beveik monopolizavo katalikiškosios gyventojų dalies politinę valią. Olandijoje pasidalinimas pagal tikybą eina taip toli, jog, pav., kiekvienoje vietovėje galima užtikti du chorai: vieną katalikišką, kita laicistinį; dvi gaisrininkų komandos, kurių vienoje dalyvauja tik katalikai ir t.t.

Tačiau po antrojo pasaulinio karo atsirado nauji idėjų ir jų poveikio įsikūrę "darbo partija". Ši užėmė sulikviduotosios socialdemokratų partijos vietą. Bet prie jos prisilijo visa eilė nesocialistinių organizacijų ir, kas būdingiausia, taip pat nemaža katalikiškų veikėjų. Tokiu būdu būtų neteisima vadinti "darbo partiją" grynai socialistiniu junginiu. Jeigu jos pagrindas visgi padėtos vakarietiško tipo marksizmo idėjos, tai, iš kitos pusės, jos ideologija praskiesta ir kitokių šūkių. Pirmą kartą olandų istorijoje ėmė reikštis sambi politinė srovė, kuri pasirodė pralaužti iš seno nusistojusią diferenciaciją pagal tikybą. Naujoji partija susilaukė nemažą pritarimo ir per įvairius rinkimus laimėjo daug katalikų sąskaiton.

Paskutiniojo dešimtmecio

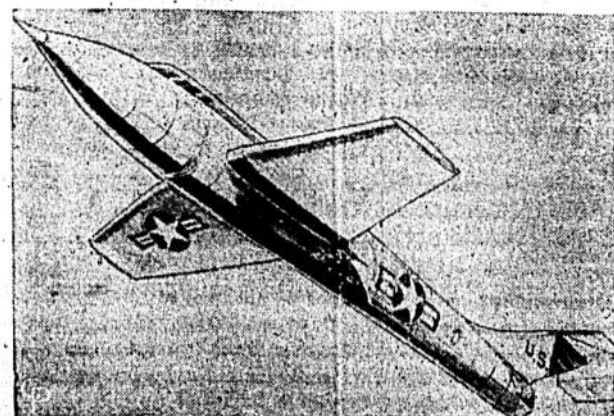
ty neteikimu ir nelaidojami katalikų kapinėse. Ganytojiškame laiške betgi pastebimas vienas reikšmingas nenuoseklumas. Kai minimos organizacijos, kuriose katalikams draudžiama dalyvauti, iš to sąrašo išlėista "darbo partija". Laiške sakoma, kad šioje partijoje esama "nekirikščiškosios apraiškų", bet įskaitai neteigiama, kad katalikas negalys būti jos narys.

Nors, kaip matėme, ganytojiškas laiškas atsizvelgia į tą faktą, kad "darbo partijos" eilėse esama praktikuojančių katalikų, bet kiekvienas olandų politinio gyvenimo stebėtojas negalėjo laiške neįžiūrėti dviejų dalykų. Pirmą, kad vyskupai visu savo autoritetu siekia sustabdyti grynai katalikiškų organizacijų (ypač katalikų liaudies partijos) irimo procesą. Vyskupai susirūpinę tuo faktu, kad katalikų dalis nebepaiso, ar ta ar kita organizacija yra grynai katalikiška. Antra, nors įskaitai nepasakytą, bet visi suprato, kad vyskupai norėtų grąžinti klerikalinei partijai tas avelas, kurios, jų nuomone, nuėjusius šunkelias ir susidėjusias su socialistinio antspalvio darbo partija.

Vyskupų laiškas sukėlė olandų spaudoje ir politiniuose sluogsnuose karštų diskusijų. Liberalinis laikraštis apibūdino laišką kaip kišimąsi į politinę laisvę. Liberalai taip pat reiskia nusistebejimo, kad episkopatas viešai teigia, jog komunizmas ir nacionalizmas pagalmdes liberalizmas. Tuo tarpu kalvinistinių ortodoksų leidinys nors ir sako, jog katalikų vyskupai nuėję per toli, bet jis žiaugiasi beatodairine kova prieš socialistus ir pataria savo skaitytojams pasekti šiuo pavyzdžiu.

Katalikiškuose politiniuose sluogsnuose stengiamasi kiek nuraminti sukeltas aistras. Katalikų spauda reiskia nuomonę, kad katalikų vadovybė neketinanti grįžti izoliacijon ir nemananti išsivadėti bendradarbiavimo su kitomis partijomis. Bet ir socialistai, kaip aiškėja iš jų reakcijų, šiuo tarpu nesiryzėta sprogdinti dabartinės koalicinės vyriausybės. Tačiau darbo partijos vadovybė nusivoki, kad vyskupų laiškas grūnauja jos pagrindus, kuriais buvo siekiama išsinti iš tikybinės priklausomybės varžyt politikoj. Socialistai pareiskė, kad jie tikrai atšauksią savo ministrus iš vyriausybės, jeigu vyskupai žengs dar vieną žingsnį toliau, būtent, pagrasinsią sankcijomis tiems katalikams, kurie dalyvauja "darbo partijoje". Liepos mėn. pradžioje susirenka

(Porkela 18 pusl)

Naujas lėktuvas XF-104 skrenda du kartus greičiau už garsą. Jis nuo vasario mėn. buvo bandomas Edwards oro jėgų stovykloje, Kalifornijoje.

Gvatemalos sukilimo vadas Castillo Armas yra laimėjęs karinės jėtos pripažinimą ir užėmęs vyriausio krašto tvarkytojo kėdę.

Svedijos teisiniai negalavimai

Ivykiai, kurie prašoka ir Amerikoje garsius nusikaltimus

TADAS BRASTA

Kas mūsų iš mokyklos suole neprisimena pedagogų pirštu nurodymų? "Pasaulio do- rovingiausios tautos. Ten retai kas ir naktį rakina duris. Dėl pamesto daikto ar pinigų gali žmogus nesibaiminti. Kas ras, paskelbs laikraščiuose". Mūsų keliautojai Suomijon ar Svedijon pirmąs Lietuvos nepriklausomybės metais tai tik patvir- lindavo. Grįždavo gyvi, neap- vogti, — perkrauti šviesiausių įspūdžių.

Šiais laikais Svedijoje gyvenančiai nelabai atrodo, kad ji per daug galėtų pasigirti augtu dorovingumu. Kraštas, kaip kiti kraštai. Ak, pasitaiko, kad pamestas daiktas ar net ir di- desni nužiotinti pinigai suran- davo savo savininką, bet kasmet vis dažniau krinta akin kitokie reiškiniai. Popietiniai laikraš- čiai, labiau linkę sensacijoms, dabina beveik kasdien savo pir- muosius puslapius šios rūšies žiniomis: "Vyras nužudė šiaun- čioną ir tris mažamečius vai- kus"; "Karininkas nušovė gydy- toją, radęs savo buvusios me- luzės lovoje"; "Plėšikai apiplėšė pastą gyviausio judėjimo me- tu"; "Banko kasininkas dingso su vienu milijonu pinigų ir ver- tės popierių"; "Direktorius iš- eikvojo visą bendrovės turta"; "Valdininkas išprievartavo septynerių metų mergaitę"; "Vie- nas žinomasis Stokholmo tei- sėjį pasisavino visos eilės na- šaičių ir nelaimingų žmonių dviejų milijonų kronų turta"; "Augščiausias teismas nuti- sė vadaus reikalų ministrį, nes- žinągai deklaravęs pajamas".

Pastaroji sensacija lyg būtų iš kokio romano. Ne, ji tikra. Vidaus reikalų ministras Hed- lund, ūkininkų partijos vadas, buvo pernai ir pirmos ir augš- čiausios teismo instancijų nu- teistas dėl "grubaus pamiršimo", 8500 kronų pajamų. Šią žiemą dėl panašios menkos "kišeninės atminties" nuteisti du jo parti- jos riksdago, parlamento atsto- vų. Bet kas židomusia, ar sun- kiausiai įtikėtina, ir tie atsto- vai ir pats vidaus reikalų minis- teris, ūkininkų partijos vadas ir mokesčių tvarkos saugotojas, ir toliau neraudonuodami sėdi sa- vo vietose. O tai tik todėl, kad ūkininkų parama, stambųjų ūkininkų, gyvai reikalinga Svedijos socialdemokratams, nusto- jusiems krašte daugumos, bet vistiek nenorintiems paleisti valdžios iš savo rankų.

Ne tik popietinė, visa krašto spauda turėjo neseniai smar- kesnių žinių. Uppsalo miesto teismas, o štai ir Stokholmo augščiausias teismas, nuteisė pa- šalinti iš pareigų Straengnaes vyskupą Helanderį, prieš pusant- rų metų šunkeliais pasiekusį savo augšto ganytojiško pasky- rimo.

Svedijos 1952 metų oficiali statistika rodo, kad tais vienais metais policijos registruota 216.460 nusikaltimų. Tai nema- ži septynių milijonų gyventojų kraštas. Tarp jų 60 žmogžudys- čių, neskaitant 800 mirtinai au- tomobiliais suvažinėty ir kelia- riopai tiek sužalotų, 9000 auto-

mobiliųjų "neteisėtų pasiskolini- mų", apie 6000 turto išieškojimų ir 15.000 kitokių sunkesnių nusikaltimų.

Kaip visa tai galima taikiam, pasiturinčiam ir socialiai neblo- gai sutvarkytam krašte?

Nejau taip būdavo Svedijoje ir anksčiau? Laikais, kai mūsų mokytojai kalė mums galvon do- rovės pasakas, o išoriais įspū- džiais pasigėrė keliautojai sakė- si matė, ko nepastebėjo. Per penkmetį nuo 1891 ligi 1895 im- tina pirmos instancijos teismai, oficialia statistika, turėjo 51.350 bylių. Kiek daugiau, negu po dešimts tūkstančių kasmet. Jos, tiesa, metams bėgant daugėjo, bet atitinkamai gyventojų skai- čiai. Trisdešimts metų vėliau, arba penketą metų po didžiosios baudžiamųjų įstatymų reformos, pirmos instancijos teismų darbas pakilo iki 16.000 bylių per metus. Bet tai buvo tik pra- džia. 1945 metais tų bylių tu- rėta jau virš 30.000, o 1950 me- tais net 68.300.

Taip, pramonės ir prekybos spartus augimas ir miestų sku- bus didėjimas daugino nusikal- timų skaičių. Bet daugiausiai tai skaičių kėlė, kaip laikas pačių didžiosios reformos apastalų šiandien atvirai prisipažįsta, pati baudžiamųjų įstatymų re- forma. Ne savo padidintu griež- tumu, ne. Kaip ir kitur pažan- giuose kraštuose, buvo prieita įsitikinimo, kad nusikaltėlis ne- pats kaltas, o jo aplinka. Skur- das, pakrikęs šeimos gyvenimas, nevykęs auklėjimas, socialė ne- teisybė, kitais žodžiais manyta, kad pati visuomeninė santvarka iškreipia žmogų iš kelio. Kad nusikaltėlis būtų baudžiamas įspėjimo pavyzdžio dėlei, ta- mintis pasmerkta kaip praeties žiaurumo liekana. Tai, girdi, buvo tik Biblijos baumės su- pratimo vertimas, mokiusios: "Akis už akį, ranka už ranką, galva už galvą." Kaip ir kitur, ir Svedų teismo reformatorių, juristų ir politikų iš liberalizmo ir socialdemokratijos viršūnių, tvirtai tikėta, kad kiekvieną nu- sikaltėlį galima pataisyti. Kur, tinkamomis priemonėmis net visai perauklėti. Mirties baumės buvo panaikinta, visos kitos baumės sumažintos iki minimumo. Daugumai nusikaltimų įves- ta, sąlyginės baumės, taikomos tik nusikalstant antrą ar trečią kartą. Kalėjimai perkrikštyta į perauklėjimo įstaigas ir perdirb- ta į amatų mokyklas ir dirbtu- ves. Jose laikomi nubaustieji, net sunkiai nusikaltę, gauna atostogų, paleidžiami šeštadie- niais ir sekmadieniais namon. Jei namų neturi, tai į specialius, gražiai įrengtus viešbučius su pilnu, nemokamu išlaikymu. Yra Svedijos modernių, pavyzdinių perauklėjimo įstaigų, kur vieno nusikaltėlio išlaikymas kaštuo- ja 28.000 kronų metams, arba tiek, kiek augščiausias teišėjas ar generolas gauna. Mokslininkas profesorius, turėdamas šeimą ir dažniausiai mokslo metų skolas, tiek metams negauna.

Užmušti Svedijoje žmogų da-

bar nebrangu. Jei bent kiek pra- teisinamų aplinkybių, tai tik- dviejų metų apmokymo ir patai- sos suole. Būti išgėrusiam ir su- važinėti ką, žymiau pigiau. Ne- seniai vienas pramušė galvį su- važinėjo du kareivius, o įkaušęs pirklys ūkininką su žmona ir dviem vaikais ties jų namais. Abu gavo tik po mėnesį.

Blogiau nusikaltėliams su ap- sunkinančiomis aplinkybėmis. Prieš teismą, tirta tokių prota. Radas, kad bent nusikaltimo metu tokiems galvoj ne visi bu- vo namie, juos siunčia į gražiai įrengtus ir puikiai aptarnauja- mus psichinės pataisos namus. Bloga tik, kad ten gali tekti pa- silikti ilgėliau. Bet neblogą el- gesį parodžiusiems duodamos ir ten atostogos. Jos neretai bai- giasi naujomis žmogžudybėmis ar kitais sunkiais nusikaltimais.

Pati prašmatniausia Svedijos baudžiamųjų įstatymų ypatybė, tai "pasiskolinimas" susisieki- mo priemonės. Anksčiau Svedij- joje buvo taip, kad kokiai nelai- mei ištikus, gaisrui kilus ar prie- reikus gydytoją, žmogus galėjo be baumės stverti pirmą pasi- taikiusį arklį. Vistiek, pakinkyta ar ne. Nereikėdavo net grąžinti ton pačion vieton. Baumės įsta- tymus liberalinant, palikta ta tradicija ir motorizmo gadynei.

Paseka šiandien tokia: jaunu- liai skolinasi ir užrakintus auto- mobilus, važinėja kaip pašėlę kur nori ir kiek nori. Suvažinėja, kur, automobilį sudaudo. Už pa- sekas atsako... automobilio sa- vininkas. Tikriaus: už gerą drau- dimo premiją jį nuo bet kokių nuostolių apsaugo draudimo ben- drovės. Nemotyvuotai pasiskoli- nusius jaunuolius kartais nu- baudžia sąlyginai, kartais pasod- dina mėnesiui kitam į pataisos namus. Ir ten moko motorizmo, "kad geriau išnaudojus turima- jį palinkimą, jį nukreipus tin- kamesnėn vagon". Paleisti ir pramokyti jaunuoliai dar dra- siau "skolinasi" toliau. Bet spau- dai ir terorizuojamai visuome- nei jau kelinti metai vis labiau širstant, įsiūto pagaliau ir augš- čiausio teismo nariai. Ir štai prieš dvi savaites sudarė teisinį prejudikatą, neleistą susisieki- mo priemonės pasiskolinimą pavadino vienoj byloj paprasta vagyste.

Taip, šiandien ir kaikiurių re- formos iniciatorių pripažįstama, kad reforma nedavė, ko buvo laukta. Kiti, užketėję, meta kal- tų įstaigų auklėtojams. Netin- kamai uždaviniiu pasiruošę, ne- moka įsigyti nusikaltėlių pasi- tikėjimo, nesugebą sudaryti jiems geros įtakos.

Mokslininkai kriminologai, ne- tik psichologai, o fiziologai gy- dytojai, sako ką kitą. Jie sako: pasitaiko, kad žmogus paveldi ar gimsta su pažeistomis smegenimis. Pasitaiko, kad sunkios vaikystės metų ligos mažiau ar daugiau deformuoja smegenis. Tokie išaugę žmonės pasiieka ar bevaliais apatikais, ar išsi- gimsta į vienokius ar kitokius kriminalistus. Jų, kaip žinomas kriminalologas ir medicinos pro- fesorius Olof Kinberg rašo, ne- pataisyti jokiomis, kad ir tobu- liausiomis priemonėmis. "Kad ausaugojuis nuo jų sveikus žmo- nes, nekaltą visuomenę, reikia juos efektyviai ir dažniausiai visam gyvenimui izoliuoti".

Visuomemininkai, spauda ir šiaip sau žmonės nustato, kad Svedijos įstatymai dėl savo per- dėto liberalizmo yra gyvento- jus nustoje pagarbos ir res- pekto. Nusikalsti pasidarė pigu, nebaisu. Kokiu kriminalumu su- sigundęs žmogus nejučia rizi- kos, pamiršta sau pavoį. Ir kur- bus koks respektas įstatymams, kai spaudos daugumai pareika- 30 ar 60 metų.

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

SPORTO ŠVENTE DARIUI IR GIRENUI PAGERBTI

Liepos 17 d. sukanka 21 me- tai nuo mūsų transatlantinių la- kūnų Dariaus ir Girėno tragiš- ko žuvimo. Kapt. St. Darius bu- vo vienas iš žymiausių Nepri- klausomos Lietuvos sportinio gyvenimo kūrėjų bei ugdytojų.

Lietuvoje buvo įsigalėjusi tradicija kiekvienais metais su- rengti sporto šventę šių mūsų didvyrių pagerbimui. Vid. Va- karų sporto apygardos vadovy- bės iniciatyva ši tradicija buvo atgaivinta pereinantis metais Cle- velande minint XX-sias Dariaus ir Girėno tragiško žuvimo su- kaktuves ir nusistatyta ateity- je kiekvienais metais tokią sporto šventę rengti.

Šiais metais šios šventės pro- ga buvo planuojama surengti pirmąsias tarp miestines lengvo- sios atletikos rungtynes tarp Chicago ir Clevelando, tačiau dėl susidariusių klūčių čika- giečiams šiuo laiku neturint pil- no savo komandos sąstato, nu- tarta tarp miestines rungtynes aidėti vėlesniam laikui ir vietoj jų surengti individualinio pobū- džio lengvosios atletikos rungt- ynes. Šios rungtynės įvyks šį šeštadienį, liepos 17 d. 5:00 val. po piet Patrick Henry High School stadione. Tą pačią dieną, 2:30 val. po piet šiame stadione įvyks ir Clevelando miesto mo-

lavus, kad nuteistasis vidaus reikalų ministras Hedlung būtų pašalintas iš valdžios, ministe- rį pirmininkas ir socialdemo- kratų vadas Erlander pasisku- bino jį viešai ginti. "Svarbiau- sia, kad ministras Hedlung tu- ri savo partijos pasitikėjimą". O sumaterialėjusi stambiųjų ūki- ninkų partija, neturėdama ge- resnio žmogaus, pasitenkino pa- reiškimu: "Svarbiausia, kad mi- nisteris pirmininkas ir socialde- mokratų partiją rodo ministeriui Hedlungui pasitikėjimą". Dėl tų pat priežasčių nieku nenukentė- jo ir tie du ūkininkų partijos atstovai parlamente. Prieš 30 metų švedai ministrai, net tie patys socialdemokratai, turėjo atsisakyti dėl vieno kito ne- atsargaus žodžio, gi dabar ir augščiausio teismo vienbalsio pasmerkimo mažai.

Šių laikų švedai socialdemo- kratai nemažai prisidėjo prie teisėtumo krašte pairimo. 1946 metų pradžioje, prieš krašto įstatymus, jie atidavė bolševi- kams nieku nekaltus 167 baltie- čius, lietuvius, latvius ir estus, ir du tūkstančius vokiečių pa- bėgėlių. Jų, švedų socialdemo- kratų, nuėita tiek toli, kad jų spauda tyčiojasi iš pernai su- darytos žymių rašytojų, moks- linykų ir politikų Teisės apsau- goti draugijos. Ūkininkų ekono- minijų organizacijų skeryklos nepaiso sveikatos kontrolės nuo- statų, ūkininkų ekonomines or- ganizacijos importuoja iš Ar- gentinos ir Urugvajaus pigią ir nesveiką mėsą, parduodamą brangiai, įveidamos krašte pa- ratyfaus, vidurių šiltinės epi- demiją, ūkininkų Pienocentras parduoda nesveiką pieną ir ne- prisileidžia jokios kontrolės, so- cialdemokratams vis tai nieko. Iš opozicijos kritikos tik tyčio- jasi. Opozicija daro riksdage in- terpelacijas dėl teisingumo mi- nisterio apsilėidimo ir į didžiau- sios teisės laizimus žiūrėjimą pro pirštus. Socialdemokratų ir ūkininkų partijos dirbtinai dau- gumai vis tai menkniekiai, "opo- zicijos tamsios" pastangos pasi- kasti po valdžią". Kad ant opo- zicijos malūno pilamas vanduo, tai valdžioj įsisėnėjusių social- demokratų matyt nei kiek ne- baudo.

Ne, teisėtumo atžvilgiu šve- dija šiandien ne ta, kaip prieš- kai spaudos daugumai pareika-

terų lengvosios atletikos pirm- nybės, (amerikiečių) kurias šiais metais praveda LSK Žai- bas. Šiose pirmenybėse Žaibo gos, mums dvi viešios iš Chica- gos; mums jau pažįstamos D. Točilauskaitė ir V. Zubkutė.

Dariaus ir Girėno pagerbimo varžybų programa:

Vyrams: 100 m., 1500 m., j tolį, j augštį, rutulys, diskas, jietis.

Jaunims (1936-39 m. gim.): 60 m., 100 m., 1000 m., j tolį, rutulys, diskas.

Jaunučiams C klasės (1940-41 m. gim.): 60 m., j tolį, beisbolo sviedinukas.

Jaunučiams D klasės (1942-43 m. gim.): 50 Yd., j tolį.

Mergaitėms: 50 Yd., 60 m., j tolį, rutulys, beisbolo sviedinu- kas.

Motery varžybos bus vykdo- mos Clevelando moterų pirm- nybių rūmuose.

Pastaba: Jaunučių C ir D kla- sių varžybos bus vykdomos ly- giagrečiai su Clevelando mote- rų pirmenybėmis 2:30 val. po piet. Visos kitos varžybos pra- sidės 5:00 val.

Už geriausią pasekmę vyrų klasėje pereinantis metais yra pa- skirta Vid. Vak. Sporto Apygar- dos K-to pereinamoji dovana, kurią pereinantis metais laimėjo Alg. Liutkevičius. už šuolį j augštį. Moterų klasėje tokios rūšies dovana, paskirtą Cleve- lando Lietuvių Radijo Klubo pereinantis metais laimėjo E. Sik- niūtė, už 60 m. bėgimą. Ar pa- stariesiems pavyks ir šiais me- tais apginti savo dovanas, pa- matysime aikštėje. Be šių pe- reinamųjų dovanų, kiekvienoje kitoje klasėje geriausių pasek- mių atsiekejai gaus vienkarti- nes dovanas.

Be Clevelando lengvatelių šio- se varžybose laukiama ir būrelio svečių iš Chicago. Jaunučių klasėje kviečiame dalyvauti Cle- velando Lietuvių Dienos progą įvykusių sportinių varžybų da- ra gavę, o akademinių laipsnį

Australietis John Landy, agronomijos studentas, Suomijoje įvy- kusiose lenktynėse, pasiekė naują pasaulio rekordą 700 metrų bėgime. Tą atstumą prabėgo per 3 minutes ir 58 sekundes. Rekor- dą pagerino 1.4 sekundės.

lyvius. Dalyvių registracija at- liekama prieš pat varžybas, aikštėje. Sportu besidominti vi- suomenė kviečiama gausiai at- silankyti.

DĖMESIO BAIGUSIEMS STUDIJAS

Lietuvių Studentų Sąjungos leidžiamo metrašio redakcijai reikia žinių apie kiekvieną stu- dentą, įgijusį akademinį laipsnį nuo 1949 metų birželio mėn. iki dabar. Tuo tikslu redakcija yra išsiuntinėjusi virš šimto anke- tų, iš kurių tačiau tik apie pusę lig šiol tegrįžo. Tad štai primi- nimas: visi, tokias anketas ga- matysime aikštėje. Be šių pe- reinamųjų dovanų, kiekvienoje kitoje klasėje geriausių pasek- mių atsiekejai gaus vienkarti- nes dovanas.

Antanas Sužiedėlis, Box 633, The Catholic University of America, Washington 17, D. C. Tie, kurie šitokių anketų nė- įvykusių sportinių varžybų da- ra gavę, o akademinių laipsnį

įgiję (redakcija neturėjo visų adresų), tuo pat adresu prisiun- čia šias žinias: pavardę, vardą, gimtąją vietą, baigtąją gimnazi- ją (kokią ir kur), įgytą laipsnį (kokį, kur ir kada), pagrindinę studijų šaką ir paštovą gyve- namąją vietą.

Metrašio redakcija

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra- kandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivini- mo, ko visada reikalauja an- draudos kompanijos pirm, ne- gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

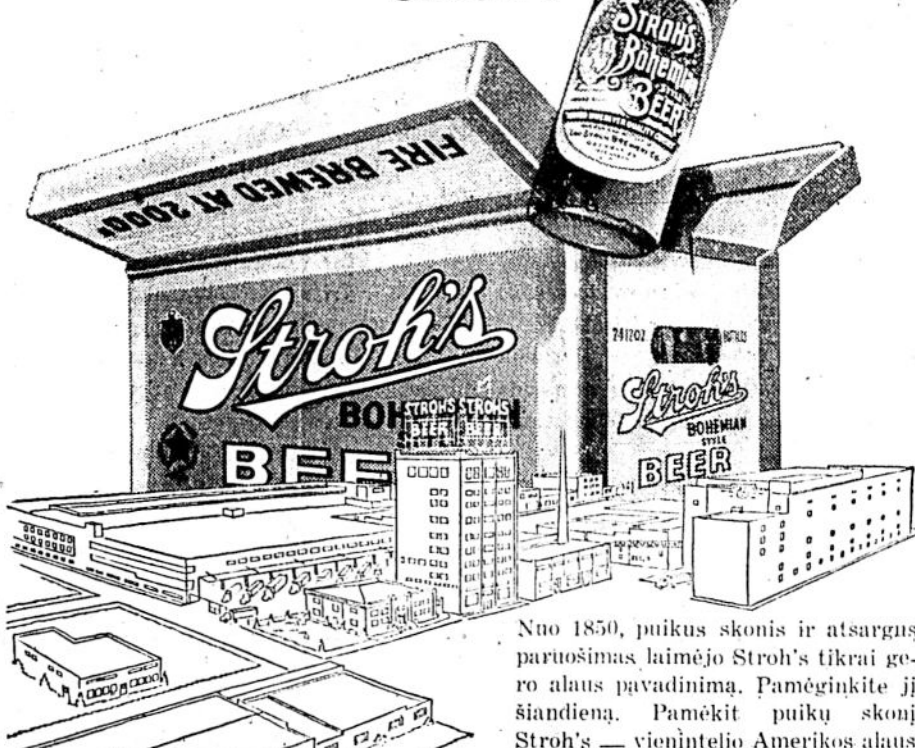
609 Society for Saving Bld.

Telef.: MAIN 1-1773.

Rezidencija: PENINSULA 2521

104 metai gaminimo patyrimo
kiekvienoj dėžėj...

STROH'S

Nuo 1850, puikus skonis ir atsargus paruošimas laimėjo Stroh's tikrai ge- ro alaus pavadinimą. Pamėginkite jį šiandien. Pamėkit puikų skonį Stroh's — vienintelio Amerikos alaus gaminamo 2000 laipsnių ugnim.

Jums patiks!

Stroh's

jis yra šviesesnis!

Dabar už vietinės kainas

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, va- karams bilietus, vestuvių pakvieti- mus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

Uždraustas stebukas

BALYS GRAZULIS

Stasius Būdavas ir vėl davė naują romaną — "Uždraustas Stebuklas", apie kurį čia ir kalbėsime. Visi Stasio Būdavo kūriniai, išskyrus "Varpai skamba", turi visas pramoginio romano žymes. Gal tai, ką sakau, autorius ir nepatiks, bet tai tiesa. Mums nesvarbu ko autorius siekė iš ką jis mano apie savo kūrinį, mes vertiname jį taip, kokių jis mums atrodė.

"Uždraustas Stebuklas" yra pramoginis romanas. Taip ir jį čia ir žiūrėsime. Tokiam romane neieškome didžiųjų problemų sprendimo, gilių charakterių, ar tikro kurios epochos vaizdo, jis skirtas poilsio valandai, mes tenorime, jog jis mus rišė prie savęs risti. Jieškome stiprios intrigos, aiškių, gyvų veikėjų, lengvo stiliaus.

Vertindami šį romaną, kaip klasikinį, turėtumėm padaryti autoriui daug rimtų priekaištų. Tuo tik netaislingai nuskriausime autorių ir atbaidsime skaitytoją. Tačiau ir pramoginiam romanui statytini tam tikri reikalavimai. Pameginkime peržvelgti, kaip autorius savo darbą atliko.

Kas yra tas "Uždraustas Stebuklas"? Tai nacių reicho moteris. Į kažkokį lagerį, nei kacetą, nei darbo stovyklą, atgabamas didokas būrys lietuvių vyrų, bėgant nuo bolševikų prie sienos sugaudytų. Čia nacių pareigūnas lietuviams pareiškia, jog užsieniečiams draudžiama

net pažvelgti į vokiečių moterį. Ji žino, kad yra vokiečių, jos išdidumas neleidžia jai pačiai vergais domėtis. Tokių, kurios užsimiršusios, nėra. Būtų stebukas, jei tokia atsirastų. Po šito pareiškimo jau aišku, kad autorius panorėjęs "stebuklą" atskleisti, parodyti skaitytojų, koks tas stebukas tikrumoje buvo. Deja, jau pradžioje tenka pasakyti, jog autoriui tai nepavyko, nes pasirinko netinkamus veikėjus. Lietuvis mokytojas Petras Mankus per daug pasyvis jam skirtam uždaviniui išspręsti, o austrė Erna Morgenstrahl to "stebuklo" neatstovauja, nes yra austrė, iš naciams priešiškos šeimos kilusi.

Tema įdomi. Man pačiam teko pasirašyti raštą, jog su vokiečiais nebendrausiu, teko mokytojų užsieniečių mūšamą, už išdrįsimą meiliai pažvelgti į vokiečią. Lauki, jog autorius pils įvykius, dilgins skaitytoją pavojaus vaizdais, o to nerandame. Ir ne "stebuklą" įsimylėjęs jaunuolis didesnių nuotykių pergyvena už Petrą Mankų.

Jokios problemos autorius nesprendžia. Karas, naciai, pabėgėliai sudaro tik foną Mankaus romanui su Erna. Iš šimto pabėgėlių devyniasdešimt devyni papasakotų įdomesnių nutikimų. Ne, pabėgėlių būties autorius neparodo. Nacių reikšmę karui matome tik iš plakaty sienes. Paprastai kalbant, romane niekas neparodoma, nieko neįvyk-

ta. Bet ne tai priklauso autoriui. Jis ir be intrigos sukūrė gyvą, mieliai skaitomą romaną. Didžiausias priekaištas, kad jis nori mus įtikinti, jog Petras Mankus teigiamas veikėjas. Savo grupėje stovykloje Mankus vienintelis kalbas vokiškai, atseit, lyg ir būrio vadas. O jis slapta ruošiasi nuo draugų pabėgti ir pabėga, palikdamas draugus savo likimui. Tarp jų nėra vokiškai kalbančių, koks bus jų likimas? Jo elgesio nežina nei tas faktas, jog jam grėsė bausmė už duonos atidavimą žydai. Aš net abejoju, ar toks egoistas galėtų atiduoti savo davinį alkančiam. Pabėgęs jis jieško tautiečių pagalbos. Ir suranda. Sutinka traukinyje Erną ir vėl jieško pagalbos. Ir gauna. Iš visų ima, o niekam neduoda. Ernai jis, už jos pasiaukojančią globą, net bučiniu neatlygina. O neva myli. Autorius norėtų, jog mes manytume, kad tautinė savigarbą jam neleidžia susidėti su austrė. Bet ta savigarbą jam leidžia Ernės jausmus išnaudoti savo gerbūviui.

Kai Mankus pabėga iš stovyklos, mes pagalvojame, jog tai mokytoju apsimetęs suklūpęs, ir, radę jį atstovaujantį teigiamą lietuvių bėglį, net nustembame. Tokių egoistų, paliekančių draugus nelaimėje, imančių, bet neduodančių, mes nemergstame ir nenorėtumėm matyti teigiamais veikėjais knygoje. Negerbiame nei tokių patriotų.

Kitas stambesnis veikėjas yra lietuvis profesorius. Laimė, kad tokie profesorius nedaug, o gal ir visai nebuvo. Retas iš mūsų būtumėm karo galo sulaukę.

Jo visas užsiėmimas atkalbinėti lietuvius nuo darbo. Aplamai, būdavo pabėgėliai sugeba be darbo pragyventi. Iš kur jie pinigų gauna, taip ir neaišku. O juk ne visi mes su pilnais kapšiais pabėgome. Aišku, autorius nori parodyti, kad mes sabotavome reicho pramonę, vengdami darbo. Tik nepasakok, kaip mes be darbo vertėmės. Ir profesorius atkalbinėja nuo darbo, o nei vienam pinigų neduoda. Gal moko vogti? Ką kita veiks vargšas jaunuolis. Profesoriaus mokslas, tai tikras keblis ir kaceta, o autorius įtikinėja profesoriaus dorybėmis.

Ir koks nekaltusis gestapas! Žino apie profesoriaus veiklą, o nieko nedaro, tik įspėja! Ir tu darbo vengiančių, jieško ir nesuranda, nors turi adresus. Gestapo viršininkas net Mankaus nesuranda, nors tas vilioja jo merginą ir net nesislapsto. Pagaliau, nieko nedaro, kad akim plėš nubaustų, drįsusį "stebuklą" rankomis paliešti. Porą sakinių apie tai pasako, bet, nors jieško, neatrodo, jog rimtai. Taip neįvertinti gestapo net knygoje pavojinga.

Parodo autorius ir porą lietuvių prisidengusių rusų šnipelių — Sokolovą su seserimi. Neblogi ir jie, nes didelių blėdžių nepridaro. Tamara net Mankaus meilės reikalų su Erna nesupainioja, nors pati ji įsimylėjusi.

Vienintelis gyvas, šiltas ir suprantamas charakteris yra Erna. Jokia gėda būtų lietuviui ją vesti.

Visi veikėjai elgiasi padurmo ribose, saikingai. Įvykiai estetiškai, ramūs. Atrodo, jog au-

torius stengiasi taip rikiuoti, kad tik kas neįvyktų. Netgi dar knygos neįpusėjus, jau žinai, kad čia nieko baisaus neatsitiks, nes budri autoriaus akis saugo nuo visų nelaimių.

Tas padarumas priskirtinas prie didžiųjų romano ydų. Tokie bekraujai meilužiai, kaip Mankus, jau senai atgyveno savo dienas. Nyksta jie ir literatūroje. Tik pas mus jie dar tvirtai tebesilaiko. Ana Alė Rūta savo romane "Dukte" pristatė išsiaišalę tokių anemikų.

Romane nėra stipresnės intrigos, nėra spalvingų įvykių, nėra to meto vaizdo; veikėjai išgriebti iš oro, meluoti, jų veiksmų nepateisinami, o pats romanas gana patrauklus. Skaitant neatsitraukdama. Paskaitęs net stebiesi, kaip čia autorius, nieko nedavęs, taip pririšo, lyg koks burtininkas. Či rīsa prie šios knygos ne įvykiai, bet autoriaus technika. Būdavas yra tikras savo amato meistras. Jis čia panašus į šeimnininką, kuris nepažėjęs nieko ant stalo mėgėdavo savo svečius mikliu liežuviu pavaišinti. Ir jam čia pavyko. Vargiai pasigėdiję tu skanėstų, dėl kurių esi atėjęs. Pasakoją jis su nuostabių lengvumu, trumpais, aiškiais ir vaizdingais sakiniiais. Neapkrauna, nei palyginimais, nei aprašymais. Jo dialogas gyvas, tikras, veikėjai kalba tiek, kiek reikia ir kaip gyvi žmonės. Pavyko jam išvengti tuščio filosofavimo ir sentimentalumo. Knyga parašyta taip, kaip tokios rūšies knygos turi būti rašomos. Skaitytojas perskaitys ją su malonumu ir niekada nesi-gailės nusipirkęs.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

Louisville Title Insurance Company

Standard Building

MAin 1-2075

Ar tikite, kad 3 stiklinės pieno per dieną tiek daug duoda

- Padeda jums geriau miegoti.
- Atlaisvina jus, palengvina nervų įtampą.
- Duoda jums reikalingą kalciumą.
- Pagerina jūsų išvaizdą.
- Duoda sveikatą, ne svorį.

MILK PRODUCERS
FEDERATION OF CLEVELAND
1012 Webster Avenue
Cleveland 15, Ohio

Miela, mažoji Jakelina

VIENAM PARYŽIAUS VAKARINIS LAIDOS LAIKRAŠTYJE BUVO ATSPAUSTAS TOKS PRANEŠIMAS: 25 METŲ KOLONIALINIS KARIUOMENES SERŽANTAS PETRAS DEMARETAS, GRĮŽęs iš INDOKINIJOS, PADAVE KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJAI PRAŠYMĄ PRATĖSTI ATOSTOGAS. KADANGI IŠDĖSTYTI FAKTAI IR MOTYVAI BUVO DAUGIAU NEGU NEPAPRASTI, ATOSTOGOS BUVO PRATĖSTOS.

O VISO TO ĮVYKIO PAGRINDE BUVO ŠI NEKASDIENĖ ISTORIJA.

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

Petras kurį laiką stovėjo prie durų lyg suakmenėjęs. Viskas atrodė kaip sapnas. Ką gi pagaliau tą piktą juoką iškrėtė? — galvojo jisai. Ir staiga pasisukęs išskubėjo į gatvę.

Jei jis būtų 2-3 minutes ilgiau pastovėjęs būtų sutikęs Jakeliną, grįžtančią iš miesto. Kai tik Jakelina įėjo į kambarį, tuoj suprato, kad kas tai nepaprasto yra įvykę. Teta sėdėjo kėdėje ir sunkiai kvėpavo; jos akys žibėjo kaip bepročio.

— Kas atsitiko, ar tu sergi, tetule? Teta atsikelia, prieina prie rašomojo stalo, atidaro stalčių, išima gražiai kaspinu perrištą laiškų puodelį ir paduoda juos savo seserėčiai. Tai ir viskas ką ji pasakė.

Jakelina atriša kaspinelį ir žiūrėja laiskus. Visi oro pašto vokai, o anspaude įrašyta N'ho-Trang, Indokinija. Išima vieną laišką, skaito...

— Kas tai? Juk tai meilės laiškas, rašyti man?

Senutė linktelė galvą ir, verkdamą, sako:

— Aš esu viso to kaltininkė... Petras Demaretas vėliau niekad negalėjo tiksliai pasakyti, kaip ilgai jis bastėsi po Paryžiaus gatves. Jis buvo aklas pasauliui, kuris jį supo. Tai buvo tikras stebukas, kad tą dieną jo niekas nesusužinėjo. Ir blogiausia, kad jis neturėjo žmogaus, kam galėtų viską išsipašakoti.

Staiga jis prisiminė savo draugą Jurgį. Ikišo ranką į kišenę ir rado jo adresą.

Eina jieškoti jo namų. Jurgio motina, maloni moteris, kviečia jį įeiti. Žinoma, ji pažįsta Petrą. Juk sūnus tiek daug rašė savo laiškuose. Todėl ji pradeda vaišinti ir drauge jiedu laukia grįžtančio Jurgio.

— Tai tu, Petrai, — šaukia pravėrus duris jo draugas Jurgis — aš nesitikičiau

tavęs sulaukti. Ką gi daro tavo mažoji Jakelina?

Petras iš lengvo pradeda pasakoti viską kas buvo nutikę.

— Nenusimink, drauguži! Šiandien mes švęsime mūsų sugrįžimą į Paryžių, o ryt tu turėsi pakankamai laiko išsiaiškinti.

Kitą rytą Petras vėl vyksta į Jakelinos namus. Duris jam atidarė jau kita moteris.

— Aš norėčiau pašnekėti su poniu Bel-tūriene.

— Jos nėra, ji ligoninėje — atsako moteris.

— Kas atsitiko? — klausia Petras.

— Vakar vakare ji labai blogai jautėsi, paslydo ir krito į veidrodį. Sukęs ją labai sužalojo. Kuo galėčiau jums pagelbėti?

Petras pakrato galvą ir nucia. Bet dar tą pačią popietę jis grįžta atgal sužinoti ligoninės adresu.

Kada jis buvo arti Bel-tūrienės namų, pro duris išėjo Jakelina. Ji buvo apsvilvius baltą suknelę ir atrodė taip gražiai, lyg būtų iškirpta iš mado žurnalo. Puikūs sudėjimo, gražių kojų, tik plaukų sukuosena kita, negu fotografijoje. Petras ją tuoj atpažino, bet ji greit nuėjo į kitą pusę, įsuko į tramvajų ir nuvažiavo.

Kitą dieną jis nuvyko į ligoninę, kur buvo paguldyta Bel-tūriene. Reikėjo ilgokai palaukti, kol būdinti sesuo pradėjo jį vesti ilgais liginėmis koridoriais. Specifinės ligininės kvapas nelabai patiko jaunam ir sveikam legionieriui, bet jis kantriai sekė pas- kų seserį, kol jie priėjo salę. Tuo laiku iš salės išėjo gydytojas, lydimas dviejų sesučių. Petras tuoj paklausė gydytojo apie Bel-tūrienės sveikatą.

— O, taip — kėlėsi mūščių pagalvojęs, gydytojas tarė, — aš prisimenu dabar. Pavojaus gyvybei nėra, bet dešinę ranką ji jau niekad nevaldys, nes stiklo šukės per-

plovė sausgysles.

Įėjęs į salę, Petras apvedė akimis baltai klotas lovas ir vienoje iš jų pastebėjo labai išbalusį Bel-tūrienės veidą. Jos žili plaukai tvarkingai sušukuoti. Veido bruožai rodė, kad ji jaunystėje turėjo būti labai graži. Pastebėjusi ligionierių išraudo.

Petras priėjo prie lovos ir kurį laiką žiūrėjo į malonų senutės veidą.

— Girdėjau, kad jums atsitiko didelė nelaimė... Aš tikiu, kad dabar jums daug geriau ir greit visai pasveiksite.

— Taip... jaučiuosi geriau, bet būtų dar geriau, jei jie būtų leidę man numirti.

Jos veide atsispindėjo didelis skausmas ir Petrai buvo aišku, kad šis nelaimingas atsitikimas buvo tik priemonė tiesiai nuslepti.

— Bet kodėl jūs taip padarėte? Aš nieko nesuprantu. Malonėkit man viską papasakoti.

Senutė ilgai žiūrėjo į seržanto veidą ir buvo susimąšiusi. Iš akių pradėjo riedėti ašaros. Po valandėlės ji tarė:

— Jakelina niekad jums jokių laiškų nerašė. Visus juos parašiau aš. Tai ilga mano gyvenimo istorija. Kartais man atrodo, kad tai buvo visai neseniai... Buvau aš jauna ir turėjau daug gerbėjų, bet mylėjau tik vieną iš jų. Jis buvo taip pat, kaip ir jūs, kolonialinis kariuomenės seržantas Afrikos Maroke. Nei tėvai negalėjo palaukti mano nusistatymo tapti to legionieriaus žmona.

Ir štai mano mylimasis, gavęs atostogų, skuba pas mane, į Paryžių. Iš Marselio jis telegrafuoja man apie savo atvykimą. Jau kitą dieną, 6 val. turėjau žengti prie altoriaus...

Kiek vėliau gavau antrą telegramą, kuriuo buvo parašyta, kad Marselio — Paryžiaus linijoje įvyko katastrofa. Vyras, kurį aš mylėjau, sunkiai sužeistas. Pirmą negu aš nuvykau į katastrofos vietą, jis buvo miręs. Aš neverčiau, nieko nežinojau ir nevalgiau. Doktoras, kuris mane globojo, bijodamas, kad neišprotėčiau, patarė tėvams išsiųsti mane į kurortą pasišmonėti ir užsimiršti. Po kiek laiko, kada aš atrodžiau normali ir viską užmiršusi, sugrįžau į Paryžių. Tikrumoje gi aš jo niekad nepamiršau.

Tai pasakius, senutė ilgai tylėjo ir stebėjo Petro veidą, lyg norėdama išsiaiškinti jo mintis.

— Ir vėliau, daug vėliau — tęsė ji — aš radau laikraštįje jūsų skelbimą. Aš žinojau, kad esu sena, bet aš norėjau turėti žmogų, kuriam galėčiau pasakyti tai, ko nespėjau, o vėliau negalėjau pasakyti jam. mano seržantui. Ne, jūs aš niekad nemylėjau, jaunas žmogau, bet jūsų asmenyje aš mylėjau jį, mano pasirinktąjį.

— Aš suprantu jus dabar — tarė Petras.

— Stebiuosi ir aš pati savęs nesuprasdama. Žinojau, kad nėra tikslo rašyti, o vis dėlto rašiau. Kada paprašė fotografijos, aš atsiunčiau ne savo, o mano dukterėčios Jakelinos. Prašau už viską man atleisti...

— Aš nepykstu poniu, tikrai ne — tyliai tarė Petras.

Senutė supylėjo ir tarė:

— Dabar jūs turite eiti, aš labai pavargau. Šią išpažintį atlikti man buvo labai sunku.

Išėjęs į gatvę, Petras viską pergalvojo ir vėl nukeliavo į Bel-tūrienės butą. Įėjęs vėl teirėjosi, ar negalėtų pamatyti panelę Jakeliną.

Moteriškė, galvos kryptelėjimu parodo Jakelinos kambario duris. Pasibeldęs išgirsta malonų balsą: — prašau įeiti.

Prieš save jis mato Jakeliną, stovincią prie rašomojo stalo, ant kurio guli išsklaidyti jo laiškai ir fotografija.

— Tai jūs, pone seržante! Gal malonėsit prisiešti — tarė ji ir pagriebusi nuo kėdės laikraštį pridengė stalą.

Petras jautėsi labai nejaukiai, bandė nusišypsoti, bet tai jam nesisekė.

— Atėjau, bet ko atėjau ir aš pats tiksliai nežinau, o dar taip neseniai aš visai kitaip vaizdavau tą mūsų pirmą pasimatymą. Dabar jis bus pirmas ir paskutinis.

Po trumpos tylos, žiūrėdamas Jakelinai į akis, jis tęsė toliau:

— Kartais kyla žmonėms kvailios mintys ir tas mintis jie įgyvendina visiškai natsižvelgdami į kitus.

Žinau, kad tie gražūs laiškai, rašyti man, buvo ne jūsų ir jūs nieko apie juos nežinojot.

— Man labai gaila jūsų — tarė Jakelina švelniu balsu. Ir tą akimirka ji, atrodė, suprato visą laiškų istoriją.

Tuo metu Petras išima iš piniginės jos fotografiją ir, paduodamas ją Jakelinai, sako:

— Turiu aš ją grąžinti jums, nes man ji nepriklauso. Tuo ir tesibaigia taip ilgai auginta graži svajonė.

Petras iš lėto atsikelia, apsidairo ir paduodamas ranką taria:

— Ryt prašysiuos, kad grąžintų mane į dalinį. Nėra prasmės čia ilgiau pasilikti. Visos svajonės išsisklaidė, kaip rūkas saulei patekęs.

— Eit kodėl taip skubėti, ar Paryžius jus nežavi? Aš taip norėčiau jums kuo nors atsilyginti už tą piktą kas jums padaryta.

— O ne! — taria Petras. Tai kvaila istorija, į kurią mudu abu įmaišyti ir abu esam nekalti. Nekalta ir jūsų teta, nes ji darė nesąmoningai ir be piktos valios. Ji norėjo suteikti man kiek džiaugsmo, tat labai prašau nepuiki ant savo tetos.

Jakelina susijaudinusi žiūri į seržantą ir taria:

— Taip, tokį aš jus ir įsivaizdavau, kada parvečiau fotografiją.

— Ką jūs tuo norėjot pasakyti — klausia Petras.

— Nieko, tikrai nieko, tik aš labai norėčiau jus dar kartą sutikti.

— Jūs tai sakot iš pasigailėjimo, o to aš priimti negaliu. Jei norit suteikti man malonumą, grąžinkit man laiskus, juk jie rašyti ne jums.

— Laiškus?! Aš nežinau ar turėčiau juos grąžinti, — sako Jakelina, nuimdama laikraštį nuo stalo. Visi jie buvo išimti iš vokių ir Jakelinos skaityti.

Petras žengia žingsni arčiau ir sako:

— Jūs neturėtote teisės juos skaityti. Jakelina parausta ir, žiūrėdama jam į akis atšauka:

— Kodėl? Juk jie buvo man rašyti ir man adresuoti.

Petras nuleidžia akis.

— Tai jūs, viską dabar žinote apie mane: mano svajones, apie tai, kad aš tik jus vieną temylėjau ir troškiau, kad jūs man amžinai priklausytumėt.

— Ar jūs tikrai ryt žadat prašytis atgal į savo dalinį? — tyliai vėl paklausia Jakelina.

Petras pažvelgia į jos degančias akis ir kada Jakelina laukia tikro atsakymo, jis tikrai žino, kad to niekad nedarys.

(Pabaiga)

Laisvai vertė V. Orintus.

Skaitytojai kalba

"NESISKAITO SU MUMIS"...

Neseniai mes nusistatėme "Dirvai" porą žinučių iš mūsų kolonijos. Iš universalinio ar nacionalinio taško žiūrint, gal tai buvo ir menkos reikšmės žinučiai, bet žiūrint iš mūsų kolonijos reikalo taško jos buvo svarbios, bent ne mažiau svarbios, kaip daugelis kitų laikraščiuose skelbiamų dalykų. Bet neįėjo. Vadinasi, "Dirva" su mumis nesiskaito. Tegu nenustembia, jei mes pradėsime neskaityti!

SU ALAUS STIKLU Palyginus...

Kaimynas, kurį esu paskaitinęs išsirašyti "Dirvą", aną dieną, gavęs sumažintą "Dirvos" numerį, man sako: "Paimu numerį — nėra ko skaityti: už ką gi aš 5 dolerius užmokėjau!"

Aš jam atsakiau: "Už numerį mokėjai ne 5 dolerius, o mažiau kaip 10 centų, tai yra, mažiau kaip už mažą alaus stiklą. Argi tikrai alaus stiklas suteikia daugiau naudos ir ilgesnio malonumo, negu kad ir pats neturiningiausias "Dirvos" numeris?"

O kitą kartą jį sutikęs dar pasakysiu, kad man, pavyzdžiui, vienas "Dirvos" 26-as numeris yra vertas visos metinės prenumeratos. Tikrai buvau susijaudinęs ir net supykęs ant Lozoraičio už tą protestą, apie kurį tiek daug rašė net keli laikraščiai. "Dirva" viena ne ginčijosi, o pranešė, kaip iš tikrųjų su tuo protestu yra. Ir kas gi atsitiko. Ogi pamokslininkai staiga nutilo, lyg vandens į burnas pripilti. Vienu mostelėjimu tas kelių koncertas tapo nutrauktas.

PROŠVAISTĖ ISTERIKOJ

Perskaitęs pranešimą apie pasikalbėjimą su ministru Lozoraičiu, iš kurio paaiškėjo, kad protesto, dėl kurio buvo kiles toks baisus triukšmas, visai nebuvo, išsiuoniau "Dirvai" dodelį: noriu prisidėti prie apmokėjimo telefono išlaidų, kurių dėka gauta ta vienintelė blaivi žinia visoj toj maišalėnėj, sukeltoj "ambasadordinės" isterikos. Manau, kad atsisiras ir daugiau skaitytojų, kurie bent tuo būdu prisidės prie padėkos dėkacijai už rūpestingumą.

DĖL ADRESO

Redaktorius skundžiasi, kad daugelis teberašo "Dirvai" senuoju jos adresu. Bet kad tas naujas adresas dedamas tokiomis jau smulkutėmis raidytėmis! Mano patarimas: ligi visi atmintinai išmoks naująjį adresą, taip kaip buvo išmokę senąjį, reikia kiekvienam numeryje dėti adresą skelbimėlio forma didelėmis raidėmis, tekste, netgi keliuose puslapiuose tame pačiame numeryje. Ir taip daryti kokius metus ar daugiau.

MAŽLIETUVIŲ AR DIDVOKIEČIŲ ĮTAKA?

Perskaitęs V. Rastenio straipsnį apie Klimkaičio avantūras, emiau galvoti, kas gi iš tikrųjų daugiau įtakos turi mūsų Vilke: mažlietuviai ar didvokiečiai? Nors vienas iš mažlietuvų veikėjų yra net Vilko informacijos valdytojas, visgi "Elta" nurašinėja fantazijas iš "Dampfbooto"... Toliau, vis ir vis stiprėja tvirtinimai, anot kurių Vilko vadınamųjų užsienių reikalų valdytojo patikimiausias patarėjas klausimais, ką Bonoj daryti ir ko nedaryti, esąs... dr. Schreiberis, buvęs Klaipėdos didvokiečių vadas ir paskutinis

direktorijos pirmininkas, Hitlerio pirmatakas Klaipėdoj. Iš Vokietijos dar rašo, kad tas pats užsienių reikalų valdytojas užsimojęs suorganizuoti pabaltiečių-vokiečių bendradarbiavimo komitetą. Komitetas tuo tarpu esąs nesudarytas tik todėl, kad šalia lietuvių, latvių, estų ir vokiečių atstovų į komitetą panorėjusi įstoti dar ir "penktą koja", būtent "Landmannschaft Ost" organizacija. Tai "penktajai kojai" pasipriešinę kiti pabaltiečiai, bet ne mūsų atstovai. Tai kas gi čia darosi?

KO TEN SĖDI?

Anot "Dirvos", Vilkas turi svarbesnių darbų, negu tie, kuriais dabar daugiausia užsiima, ir kad tie dabartiniai darbai nesudaro nei Vlikui garbės, nei Lietuvai naudos. Klek supranta, "Dirva" čia pasako ir Lietuvii Tautinio Sąjūdžio nuomonę. Jeigu taip, ko tas LTS atstovas vis dar sėdi Vlike? Kam LTS duoda savo vardą pridengti tokiai akcijai, kuriai pats nepritaria?

• Taip, "Dirvos" nuomonė sutampa su LTS vadovybės nuomone. Bet Vilkas yra sudėtinis organas. LTS yra o p o z i c i j o j tiems Vliko nutarimams bei veiksmams, kurie ir visuomenę yra sukele daug ginčų. Tačiau LTS mano, kad mažiausiai tinkamas pasipriešinimo būdas prieš netikusius veiksmus būtų pasitraukimas į šalį ir palikimas visiškos laisvės tokius veiksmus vesti nekludomai. Kol yra vilties, kad Vilkas dar galėtų iš šuntakių grįžti į tikrąjį savo kelią, LTS laiko savo pareigą dėti visas pastangas, kad tatau įvyktų. Pasitraukimas būtų pateisinamas tik tokioms viltims visiškai išnykus.

DR. VINCAS KOŽICA

Išlaikė egzaminus Ohio ir Illinois valstybėse.

Dr. V. Kozica gimęs 1909 m., gegužės 16 d., Žaliosios valsečių, Vilkaviškio apskr., ūkininkų šeimoj.

Mokėsi Vilkaviškio "Ziburio" gimnazijoje, ją baigęs lankė Vytauto Didžiojo Universitetą. Stažavosi Kauno Universiteto klinikose ir Alytaus apskrityje ligoninėj. Vėliau dirbo, kaip gydytojas, Birštono kurorte, Kauno Universiteto Klinikose ir Vilniaus Raudonojo Kryžiaus ligoninėj. Okupacijos metais buvo Invalidumo komisijos pirmininku ir Vilniaus Sunkiųjų Darbų Kalėjimo vyr. gydytoju; kiek vėliau dirbo Vilniaus Universiteto klinikose ir Raudonojo Kryžiaus Gailestingų Seserų ir Akušerių mokykloje lektoriumi.

Tremtyje dirbo Magdenburge pas žinomą chirurgą prof. Toelke, Middlesheime. Su kitais, D. P. gydytojais suorganizavo vadinamą D. P. ligoninę. Studijas giliną Frankfurtu Goethes Universitete. Vėliau dirba Heilbrono D. P. ligoninėj.

Amerikon atvykęs, kaip daugelis daktarų, stojo stažistu į Oak Park ligoninę, Chicagoj, Ill. Kurį laiką dirbo vienoj Chicago ligoninėj kaip rezidentas.

Pasiruošęs egzaminams juos 1953 m. pabaigoj laikė Ohio ir Illinois valstybėse. Pasirodė, kad V. Kozica valstybinius egzaminus išlaikė ir vienur ir kitur.

Dirbti pradėjo Chagrin Falls, netoli Clevelando, vienoje nerūg ligoninėj.

KAS
UŽSISAKĖ
DIRVA —
TAS NESIGAILĖJO!

Klimkaitis Floridos kalėjime

Prie "Dirvos" 26 nr. paskelbto straipsnio "Ar buvo Klimkaitis Klaipėdoje" iš Los Angeles mums papildomai praneša:

"Pereitą vasarą pas mus lankėsi jaunas vyrukas, kuris sakėsi esąs "Memeler Dampfboot" atstovas, jo pavardė esanti Toering (ar Doering). Jis esąs olandų kilmės, ir jo tėvas Nepriklausomos Lietuvos laikais buvo Olandijos konsulu Klaipėdoje. Lietuviškai kalbėjo gan sunkiai, bet suprasti galėjo lengviau. Sakė dirbęs kažkokio psichologinės strategijos instituto

tarnyboje. Po kiek laiko vėl atvyko, jau nauju automobiliu, ir gyrėsi gavęs labai gerą darbą filmų-televizijos kompanijoj, net mums siūlė darbo. Taip pat sakėsi, kad jo raštas "Memeler Dampfboot" labai iškreipia. Jis rašas apie Lietuvą ir Argentinos laikraščiuose. Sakėsi buvęs Vakarų Vokietijoj ir prie sovietų zonos matėsis su savo "simpatija". Jis päs mus lankėsi nekviečiamas keletą kartų. Buvo matomas ir lietuvių parengimuose. Sakėsi atsisakęs stoti į Jungtinių Valstybių kariuomenę ir tai jam sudarą sunkumų išvykti į užsienius. Po kurio laiko, pasitaikius progai, buvo pasiteirauta kompetentinguose šaltiniuose, kas yra tas Toering

(ar Doering) ir netrukus buvo pranešta, kad jis, Klimkaičio pavarde, sėdės Floridos kalėjime. Tas pranešimas gautas šių metų birželio mėnesio vidury".

Joks Toering nėra buvęs Klaipėdoje nei Olandijos nei kokių kitų konsulu. Klaipėdoje yra buvę keletas Doeringų, daugiausia smulkaus masto pirklių ar pramonininkų.

Iš New Yorko mums praneša, kad daroma žygių gauti tolesnių žinių apie tą "Klimkaitį" ir išitirti, kaip gimė ta istorija apie matomas ir lietuvių parengimuose. Sakėsi atsisakęs stoti į Jungtinių Valstybių kariuomenę ir tai jam sudarą sunkumų išvykti į užsienius. Po kurio laiko, pasitaikius progai, buvo pasiteirauta kompetentinguose šaltiniuose, kas yra tas Toering

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

Lenku nesantaika

Didelėmis ir ilgai trukusiomis visų lenkų tremtinių grupių, išskyrus Mikolaičio vadinamą Jaltos grupę, pastangomis atsiekti vienybė, dokumentuota tam tikru aktu priedė prie rimtos egzilinės vyriausybės krizės, nes prezidentas Zaleskis paskutiniu momentu pareiškė negalįs tvirtinti generolo Sosnkowskio savo įpėdiniu, o pati vienybės aktą laiką priešingai konstitucijai.

Prezidentas Zaleskis 1953 m. gegužės mėn. aktu savo vyriausybei ir lenkų visuomenei paskelbė, kad einant konstitucija jis galys būti valstybės prezidentas tik 7 metus ir todėl 1954 m.

birželio 9 d. jis nustosis būti prezidentu, o savo vieton paskirsias naują prezidentą. Tokiu nauju prezidentu Zaleskis numatė ir visoms politinėms lenkų grupėms siūlė ir rekomendavo generolą Sosnkowskį, kuris savo keliu, Zaleskio remiamas, sutiko priimti prezidento vietą tik tuo atveju, kai visos lenkų tremties susikaldžiusios grupės pasieksiančios vienybės.

Dabar, kai toji vienybė atsiekti ir kai reikia paskelbti generolą Sosnkowskį nauju lenkų respublikos prezidentu, buvęs prezidentas Zaleskis birželio 8 d. pasklebe, jog jo sąžinė neleidžianti pasitraukti ir savo vieton skirti gen. Sosnkowskį, o vienybės aktą laiką priešingai konstitucijai, nors prieš tai dėl jo abejonių nekėlė, o Sosnkowskio asmenį pats viešais politiniais aktais augštino ir konkrečiai siūlė savo įpėdiniu.

SHORE ENOUGH!

Suntime is Funtime!

CEDAR POINT

LAKE ERIE

PARDAVIMAS! Visi, kurie mus ir pirmiausia įstaigoje.

WADSWORTH 7032

Recreation for the entire family... swimming, fishing, boating, moonlight cruises, tennis, picnics.

Fun for all on the Midway, whether you're 5, 25, or not telling!

Good food at popular prices. Fabulous Thursday Buffet!

Lots of entertainment... cocktails, dancing, free movies. Nursery and other service.

Improved Automobile Hotel Breakers Write direct to Cleveland: SU 1-7280

Sunday Church Services for all faiths

U.S. HIGHWAY 6, SIX MILES EAST OF SANDUSKY FERRY FROM SANDUSKY

Finest Bathing Beach in the World

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

Pardavimas! Vyrų „Neblunkantieji“

Vėsios austos rayon

Sporto Marškiniai

Trumpų rankovių

Reguliariai 2.95

Ilgų rankovių

Reguliariai 3.95

2 už \$5

2 už \$7

Jūs GALITE padaryti tą vyrų jūsų gyvenime patenkintu su vienu iš šių vėsių sportinių marškinų! Puikios rūšies austos rayon... lengvi... jokia medžiagos sunkumo jausmo! Garantuoja neblunkanti spalva. Jie plaukami lengvai, atrodo ryškūs ir nauji po kiekvieno įmerkimo! Parink jo mėgstamą spalvą dabar. Trumpų ar ilgų rankovių rūšys mažo, vidutinio, didelio ir labai didelio dydžio.

Spalvos: trumpų ar ilgų rankovių

• Balta	• Auksinė	• Rausva
• Žalia	• Ruda	• Geltona
• Mėlyna	• Pilka	• Raudona

Pašto ir telefono užsakymai priimami — saukite Cherry 1-3000

The May Co.'s Basement Men's Furnishings Department

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

TAUTININKAI IR SANDARIEČIAI

Mano kolega rašytojas adv. Nadas Rastenis (Baltimore, Md.) Vieniūbėje pareiškė, kad tautininkai ir sandariečiai yra tas pats ir kad sandariečiai daugeliu atveju dirba su tautininkais.

Tikrai taip. ALT. Sandara pradžioje, 1915-16 metais, įsteigta kaip tautininkų organizacija. Joje priklausė, dirbo ir vadovavo tautininkai per 10 metų, iki 1926 metų.

Cia noriu, ne polemikos dėlei, bet aiškumui nors trumpai nurodyti tautininkų atskyrimą su sandariečiais.

Lietuvoje prezidentu išrinkus Dr. K. Grinių, liaudininkai įsijungė galingai, atsiuntė savo politiką J. Makauską 1926 metų pavasarį, į Ameriką. Ir jis, lankydamsis pas sandariečius, paveikė taip, kad tų metų birželio mėn. metiniame ALT. Sandaros suvažiavime Clevelande buvo priimtas nutarimas: "Nuo dabar ALTS laikysis Lietuvos liaudininkų programos".

Amerikiečiai sandariečiai mažai žinojo liaudininkus ir dėl tokio tarimo netriukšmavo. Tačiau padėčiai Lietuvoje ryškėjant tą patį vasarą, kai žydai komunistai pradėjo Kaune daužyti Lietuvos karininkams kepurės, kairiesiems sandariečiams tas gal patiko, bet dešiniams ne. Ir Dirva (mano redaguojama) ir Vieniūbė (J. O. Stravdo redaguojama) ir eilė tautininkų-sandariečių veikėjų priėmė aiškų neprielankų nusistatymą prieš Lietuvos liaudininkus.

Sandariečiuose skilimas įvyko po gruodžio 17 perversmo Lietuvoje. Dešinieji pritarė įvykiams, bet kairieji, buvę centro valdyboje, už tautininkų vyriausybės parėmimą, dešiniuosius iš Sandaros išbraukė (Širvydą, chigagietį veikėją Dr. K. Drangėlį, mane ir kelis kitus). Su jais nuėjo ir daugiau sandariečių.

Kairieji sandariečiai pradėjo skelbti, kad Lietuvoje "vulkanai kunkuliuoja". Smetonai valdant. Ir Amerikoje tikrino, kad "socialistai sandariečiams yra artimesni, negu tautininkai".

Organą "Sandarą" iš Bostono perkėlus į Chicago, ir pavedus redaguoti M. Vaidylai, dirbusiam "Naujienose", pradėta griežta, antitautininkiška politika Sandaroje. Ir ji tokia yra šiandien.

Tautininkai rankų nenuleido. Jų veikėjų eilės augo, visuomenėje pradėjo surasti pasekėjų, ir gražiai sugyvendami ir paremiami Sandaroje likusių dešiniųjų sandariečių (kurie mėgo savo organizacijos vardą ir laikė jį nariais), sustiprėjo tiek, kad pralenkė skaičiais ir savo darbais sandariečių-socialistų bloką.

Sandaros centro vadovybėje vis buvo pavydas tautininkų veiklai. "Sandara" niekad nepraleido progos tautininkus ir kaip paskirus asmenis ir kaip veikėjus neigti, įžeidinėti. Pravadžiavo kartais smetonininkais, kartais fašistais. Tas ne-

patiko ir dešiniams sandariečiams, kurie tą organizaciją palaikė, bet kartu veikė ir su tautininkais. Piktai neigė kiekvieną tautininkų pastangą sukurti savo centrinę organizaciją.

Tarp dešiniųjų sandariečių ir tautininkų visada buvo sutarimas iki tam tikro laipsnio, kiek tai lietuvių reikalus. Tie sandariečiai džiaugėsi Lietuvos tautininkų valdymu, lankėsi Lietuvoje, matė jos pažangą, ir tenkinosi savo tėvynės kylančiu gyvenimu.

Už tokį su tautininkais santykiavimą dešinieji sandariečiai sulaukdavo Sandaros vadų pabarimų ir priekaištų, bet tas negelbsti ir po šiai dienei.

Sandariečiai, kurie skaitosi tautininkais, turint mintyje jos pradinę konstituciją, nepritaria organo "Sandaros" politikai. Bet "Sandara" visada stengiasi savo "darbą" atlikti. Kai tautininkai ką reikšmingesnio daro (kaip pav. Misijos Washingtone, siuntimas delegacijos į UN suvažiavimą San Francisco), organas "Sandara" visad neigė ir Vaidyla asmeniškai tokius savo narius visad barė. Ir tie sandariečiai turėjo plėšyti tarp lojalumo Sandarai, nepasitenkinimo Sandaros vadais, ir noro dirbti su tautininkais.

Vaidyla nėra paikas. Jis elgiasi atsargiai, baudžia tik tokius, kurie yra akli kairieji jo pasekėjai; kitus nedrįsta bausyti, žinodamas, kad atstums juos nuo Sandaros ir nuo savęs. Iš kitos pusės, Vaidyla suėdamas su tautininkais beveik kryžia-vojas, kad jis yra geras, draugiškas, niekam nepriešingas. Ir tautininkams įrodinėja, esą nėra ko mums tamptis, esam vieni "tų pačių minčių" žmonės, tik "menki nesupratimai mus skiria".

Jis tą dabar aiškina ir jį suėdantiems naujiems ateiviams tautininkams. Ir kaip kuriam linkė tikėti, kad iš tikro mes ir jie "tie patys žmonės".

Tačiau Vaidylos kovos prieš tautininkus ir visus jų darbus per 30 metų laikotarpį liudija, kad jo tokios kalbos yra tik ta pati sena klatinga politika vandenį drumsti ir pačiam išsilaikyti.

OPPENHEIMERIS NEPATIKIMAS

Atominės Energijos Komisija, kuri sprendė Dr. Oppenheimerio apeliaciją, po pirmos komisijos daugumos (2 prieš 1) buvo aišku, kad Oppenheimeris nepatikimas. Dabar vėl, 3 balsais prieš 1, nusprendė, kad tas atominės bombos mokslininkas nustoja visų teisių į pasitikėjimą, ir negali būti grąžintas į ankstesnes pareigas. Apeliacijos komisija gavo dar aiškesnių įrodymų apie jo slapstus santykius su komunistais. Pvz., dar tik gruodžio mėn. 1953 metais, Dr. Oppenheimeris būdamas Paryžiuje turėjo pasimatymą su komunistu, kuris prieš 10 metų yra kalbinęs Oppenheimerį duoti jam slapstus žinias apie atomo tyrinėjimus perduoti sovietams. Iš Washingtono praneša, kad

Clevelande APYLINKĖSE

BENDRUOMENĖS ŽINIOS KULTORINIŲ DARŽELIŲ SVENTĖ

Tradicinė kultūrinių darželių sventė šiemet įvyks liepos mėn. 18 d. (sekmadienį) 2 val. po pietų. Kultūrinių Darželių Draugija, kuriai vadovauja J. Brazauskas, rūpinasi lietuvių atstovavimu. Draugijai padeda Bendruomenės apylinkės valdyba. Šiais metais lietuviška programą atliks L. Sagio vadovaujama lituanistinės mokyklos tautinių šokių grupė. Rūpinamasi suorganizuoti ir lietuvių tautodailės parodėlę. Visuomenė kviečiama kuo gausiausiai atsilankyti į šią sventę.

RASYKIMĖS LIETUVIŲ KOLONIJOS NARIAI

Bendruomenė ypač remia mintį, kad lietuviai burtųsi vienon vieton. Tuo tikslu Bendruomenės Ekonominė Komisija ėmėsi iniciatyvos steigti lietuvių koloniją. Kad šį sumanymą būtų galima įgyvendinti, reikia jį visi stotume organizuojamos lietuvių kolonijos narius, užsiregistruodami Lietuvių Banke ir pradžiai įnešdami į Bendruomenės sąskaitą Nr. 12978 šimtą dolerių. Banke kreiptis į K. Sukį. Vyt. K.

JUMS GERI NAMAI

Superior ir E. 95 St. rajone labai geras dviejų šeimų, labai geram stovyje namas. Gaso šildymas.

E. 124 ir St. Clair rajone dviejų šeimų, 5 ir 5 kambariai, labai gera kaimynystė.

E. 120 mūrinis, didelis bango-lov rūšies namas. 2 miegamieji ir vonia žemai, 3 mieg. ir vonia augštai. Labai geras pirkiny.

RAY NAUSNERIS, Namų prekyba; namų, baldų ir automašinų apdrauda. UL 1-3919 LI 1-9216 11809 St. Clair.

VAISIŲ KRAUTUVĖ

Vytautas Klimaitis praneša draugams, pažįstamiems ir visiems lietuviams, kad pirkio ir perėmė Superior Self Service vaisių-daržovių parduotuvę, kuri yra 7031 Superior Ave. Nuo širdžiai kviečiami visi atsilankyti. (29)

PARDUODAMAS NAMAS

Parduoda savininkas. Labai geram stovy, lietuvių gyvenamam rajone. Vienos šeimos: didelis salonas, valgomasis, 4 miegamieji, geras rūsys, garažas. E. 94 St., netoli Notre Dame Academy. Šaukti apžiūrėjimui: SW 1-2714.

jam nebus duodamas pasas išvažiuoti užsienin. Jis yra žydo ateivio sūnus, Amerikos pilietis.

Smulkmenos

PREZIDENTAS Eisenhoweris iki šiol yra gavęs apie 2,000 nužudymo grąšinimų iš lygavaro netekusių piliečių. Grąsintojai gaudomi. Apie 100 tokių, kurių grąšinimai yra per daug aiškūs, jau uždaryti kalėjimai.

PULITZER komisija nerado 1953 metais tokios išleistos novelės, kuri būtų premijuoti. Kitos Pulitzer premijos išdalintos. Pulitzer premijų fondą įsteigė pereinimo šimtmečio žymus laikraštinių, New York World dienraščio leidėjas.

PARDUODAMAS NAMAS

Naujosios Parapijos rajone — Lake Shore — Neff Rd. rajone, 6 kambarių kolonial stiliaus, geram stovyje. Parduoda savininkas, \$16,500. KE 1-1424

PARDUODAMAS NAMAS

Didelis 5 kambarių namas. 1385 Addison Rd. Arti St. Francis parapijos. Kaina \$9200. Parduoda savininkas. EX 1-4762

PARDUODAMAS NAMAS

East 95 St., 8 kambarių vienos šeimos, gaso šildymas, du garažai, gražus sklypas. CE 1-0201

GERAS NAMAS

5 kambariai ir prausykla, 1 mašinos garažas, namas geriausiai stovyje, \$65 per mėnesį įnašas. Pageidaujama šeimyna be kūdikių. Šaukite: EX 1-9837. P. J. KERSIS, MA 1-1773

PARDUODAMAS NAMAS

1463 E. 92 St., 7 kambarių ir vonios, dvigubas garažas, labai geram stovyje. Dėl apžiūrėjimo šaukti:

na nesupainioja, no įsilyklėjusi. Vienintelis gyvas, šprantamas charakteris. Jokia gėda būtų na. Visi veikėjai elgia mo ribose, saikingai.

DU NAMAI

vienas dviejų šeimų — 5 ir 5 kamb., kitas vienos šeimos 5 k. Abu namai vienam sklype — 999 E. 63 St. Šaukti: EN 1-9140 arba HE 1-6379

PARDUODAMI BALDAI

gyvenamojo kambario baldai, kilimas, gaminis pečius, stalas, lovos ir kt. 1489 E. 66 St. (29)

ISNUOMOJAMAS BUTAS

5 kambariai ir virtuvė ant-ram augšte. Šildymas anglimis. 1331 E. 66 St. Šaukti: HE 2-0599.

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų ir pusės šeimos namas. 6, 5 ir 2 kambariai. Dvigubas garažas. Didelis sklypas. Kaina \$14,500. Kreiptis: 1382 Russell Rd.

Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Įstalgę kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Chicago 36, Ill.

6755 So. Western Ave.

SEKMADIENI, LIEPOS M. 18 D. NUO 12 V.

Rusų draugija Clevelande rengia didelį pikniką Serbų cerkvės vietovėje, prie Wallings Rd., tarp Broodview ir State Rd.

Važiuoti Broodview iki Wallings Rd. ir pasukti į dešinę.

PROGRAMA:

Rusų liaudies dainos ir šokiai, kitų tautybių pasirodymai. Gros du orkestrai.

Bus premijos už įvairius žaidimus.

Atskira vaikams žaisti aikštė.

SPECIALUS BUFETAS su rusiškais valgiais. Kepti paršukai ant jiešo ir sašlykas.

Kviečiame visus mūsų piknike dalyvauti.

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios SMITH-CORONA, kurios kalbos raidinys, — išsimokėtina. Naujausi modeliai. Lietuviškas raidinys greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir augčiau. V. BARTKUS. Adr.: 712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio. Tel.: LI 1-6716.

V. ANAGAITIS

KNYGA

jau gaunama Dirvoje. Siųskite \$2.00 ir labai daug patirsite apie Amerikos lietuvių gyvenimą.

DIRVA: 1272 E. 71 St. Cleveland 3, Ohio

THE LORAIN BANKING CO.

LORAIN, OHIO

Condensed Statement Of Condition At

Close Of Business June 30, 1954

ASSETS

Cash on Hand and in Banks	2,704,477.40
United States Government Obligations	6,423,843.13
State, Municipal and Other Bonds and Securities, including Stock in Federal Reserve Bank, Less Reserves	3,628,129.73
Loans and Discounts, Less Reserves	6,150,026.56
Banking Premises, Furniture and Fixtures	40,000.00
Other Resources	4,891.76
Total	18,951,368.58

LIABILITIES

Capital Stock (15,000 shares - \$20.00 Par)	300,000.00
Surplus and Undivided Profits	714,951.60
Reserves	100,000.00
Deposits	17,775,445.03
Dividends payable July 1, 1954	18,750.00
Other Liabilities	42,221.95
Total	18,951,368.58

Member Federal Reserve System
Member Federal Deposit Insurance Corp.

Member
Federal Reserve
Bank

INTEREST RATE
NOW 2% PER ANNUM

Member
Federal Deposit
Insurance Corp.

TUOJ ĮSIGYK ŠIAS PLOKŠTELES:

Čiurlionio Ansamblio įdainavimai
Albumas \$10.00

Chicagos Vyrų Choro įdainavimai
Albumas \$8.00

Pianisto Andr. Kuprevičiaus
įskambinimai
\$5.00

Užsakymus ir pinigų siųsti:

DIRVA,
1272 E. 71 St.,
Cleveland 3, Ohio

Cleveland IR APYLINKĖSE

VLIKO PIRM. CLEVELANDE

ALT skyriaus kviečiamas Clevelande lankėsi VLIKo pirm. kun. M. Krupavičius ir clevelandiečiams liepos mėn. 11 d. Lietuvių salėje padarė pranešimą. Vizituodamas lietuviškas įstaigas ir pažįstamus lankėsi ir Dirvos redakcijoje.

LIETUVIŲ DIENA

Clevelande, įvykusi liepos mėn. 4 d., praėjo gražiu pasisekimu. Buvo susirinkę per 1300 dalyvių. Buvo ypatingai gausu jaunimo, matėsi svečių ir iš tolimųjų Amerikos lietuvių kolonijų.

Sventėje trumpai kalbėjo bendruomenės apyl. pirm. S. Banzdukas ir vicepirm. P. J. Žiūrys. Programą pranešinėjo R. Maleanaitė. Jaunimo grupė vadovaujama St. Stasienės ir pritariant čiurlioniečiams atliko "Kaip gi gražus, gražus rūtelis darželis". Tautinių šokių šokėjai pašoko Blezdingelę. Kepurinę ir pirmą kartą Clevelande matytą Sadudę. Šokėjai, L. Sagio vadovaujami, buvo labai gerai paruošti ir paliko darų įspūdį.

Gausus jaunųjų būrys dalyvavo sporto varžybose. Sportui vadovavo Alg. Bielskus. Broliai Česnavičiai pademonstravo lėktuvų modelių akrobatiką ore.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO RĖMĖJAI

Čiurlionio ansamblio metinėje šventėje buvo pranešta, kad Ansamblio rėmėjais yra įstoję: J. J. Bačiūnai, Z. Dautartas, Paulina Mozūraitis-Bennett, Dr. S. Virkutis, Dr. M. Vaitėnas, Dr. K. Pautienis, J. T. DeRichter, Vyta. Mozoliauskas, A. Paškonis, Draugas, SLA, Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkė ir Julija S.

TEVYNĖS LAUZAS

Clevelando skautės ir skautai liepos 2 d. užbaigė malonias stovyklavimo dienas prie Painesville p. Čiuto ūkyje. Mielajam vilniečiui p. Čiutui, abi stovyklavimas reikią nepaprastą padėką už leidimą pasinaudoti jo žeme. Jauniesiems stovyklautojams tos dvi savaitės gamtoje paliko malonius įspūdžius, o ir patys savininkas buvo pamėgęs triukšmingą atžalyną, nes dažnai su savo šuneliu aplankydavo stovyklas.

Paskutinis lauzas buvo paskirtas lietuviškajai dainai. Per tas porą savaičių stovyklautojai susidainavo ir Tėvynės lauzų dainas gražiai skambėjo. Tuo lauzu Clevelando skautai įžengė į visą Lietuvos Skautų Brolijoje vedamas lietuviškosios dainos varžybas.

DIDELIS ATIDARYMAS!

Mūsų nauja šaltinė rastinė 14726 Lake Shore Blvd. Sustokit šią savaitę mūsų atidarymū.

H. ANDRUKAITIS, Broker
Telefonas: IV 1-7900

Taip pat statomi nauji namai.

Atidarymo specialus pardavimas Lake Shore ir Neff Rd. 6 kambarių, gero šildymo, "A1" stovyj. Savininkas vyksta į pietus. Labai pigiai.

\$20.000 6 ir 6 dviejų šeimų, puikus namas prie Naujos parapijos.

KPT. DARIUS LAIVAS VANDENY

Liepos 11-ji buvo nepaprasta diena Clevelando jūrų skautams. Tadien jie North East Yacht Club uoste nuleido į vandenį savo vėliavinį laivą "S. S. Cpt. Darius — Cleveland 311". Savo plaukiojimo pastatą jūrų skautai pernai parsigabeno iš Ashtabulos Clevelandan.

P. Juozui Jarašūnui su poniatenka nepaprasta padėka, kad jie maloniai užleido jūrų skautams savo kiemą laivui padėti. Tas įgalino jūrų skautus tinkamai ir kruopščiai atlikti visus remonto darbus sausumoje.

Laivo nuleidimas į Erie ež. kiek užtruko, nes neturėta savos prieplaukos. Dėka laivo instruktoriaus jūrų sktn. Vl. Petukausko asmeniškio kontakto su Commodore George Chupick, Kpt. Dariaus laivui dabar N. E. Yacht Clubo uoste paskirtas pirmasis dokas. Tas įsistatė laivą greta White City Beach, pasiekiamas bet kuriuo metu jūrų skautų užsiėmimams.

ČIURLIONIEČIAI PER TELEVIZIJĄ

Čiurlionio ansamblis, vad. muz. A. Mikulskio, liepos mėn. 9 d. pasirodė spalvotoje televizijoje. Tai greičiausia pirmoji lietuvių grupė spalvotoj televizijoje pademonstravusi spalvingą tautinį meną.

UŽ INDELIUS 3%

Superior Saving and Loan Ass'n. (lietuvių bankas) nuo liepos mėn. pradėjo indėlininkams pradėti mokėti 3%.

ATOSTOGAUTOJAI

Dr. J. Sukarevičius su šeima dvi savaites atostogavo Kanadoje. Dr. Degesys su šeima atostogavo Atlantic City. Atlantic City atostogauja ir K. Sakalienė su sūnum. Dirvos lino tipininkas H. Macijauskas ir nuolatinis talkininkas Alg. Muliolis atostogas praleido Kanadoje. V. Maurušaitė atostogas praleido pas savo gimines Kanadoje. P. Kaunas dvi savaites atostogavo Kanadoje. Daug clevelandiečių, naudodami šią atostogomis, išvyko į kitas kolonijas aplankyti savo artimųjų.

PARDUODAMAS NAMAS

2 šeimų 6 ir 5 kambarių. Didelis sklypas. 3 masinių garažas. Puikiam stovyj. E. 70' ir Superior apylinkėj. Saukite: MA 1-4450 arba EV 2-0261

GERAS INVESTAVIMAS JOSŲ RYTOJUI!

Dviejų šeimų namas (side by side) po 7 kambarius; kiemas ir 3 garažai. E. 66th St. prie Superior. Priinama kaina, geromis sąlygomis.

Jeigu norite patogiai gyventi rytų Clevelando priemiestyje, pamatykite vienos šeimos "Bungalow" 2121 Green Rd., prie Euclid Ave. 7 kambariai ir didelis sklypas. Kaina: \$17.500.

Teiraukitės pas JONĄ NASVYTI. Tel. FA 1-5450
La Riche & Forte Realty Co. Inc.

DR. VL. RAMANAUSKAS,

nuo liepos mėn. 18 d. iki rugpjūčio mėn. 4 d. išvyksta atostogų.

BEN. PAULIONIUI

liepos 4 d. išvakarėse piktadarių buvo pavogę 1954 m. Fordą. Po savaitės laiko — liepos 11 d. policija mašiną surado.

LANKESI A. KIRSONIS

Torontieškis A. Kirsonis tris dienas viešėjo Clevelande. Iš Clevelando aplankyti artimųjų išvyko į Chicago.

LITUANISTINĖS MOKYKLOS GEGUŽINĖ RUGPJŪČIO 8 D.

Clevelando lituanistinės mokyklos gegužinė, kuri buvo numatyta rengti liepos 25 d., nukeliama į rugpjūčio 8 d. Gegužinė įvyks p.p. Karnėnų sodyboje. Puiki aplinkuma, įdomi programa, šaunūs bufetas ir kitos įvairybės. Kviečiami visi — jaunimas ir suaugusieji.

BALFO PIKNIKAS

įvyks liepos mėn. 25 d. Green Rd. Visi kviečiami dalyvauti.

CHIMES REALTY

1188 E. 79 St.
GERI NAMAI TARP SUPERIOR IR ST. CÉAIR

4 šeimų 74 St.; 6 kambarių vienos šeimos 85 St.; 2 šeimų po 5 k. Bayliss Ave.; 6 šeimų mūrinis Ansel Rd.; krautuvė ir namas 79 St.; 8 kamb. vienos šeimos 72 St.; 2 šeimų po 6 ir 5 kamb. Ida St.; 8 šeimų apartamentas 81 St.; 2 šeimų po 6 ir 6 kamb. 78 St.

Atstovas: Victor Banionis
ofise UT 1-0323
namuose SW 1-9568

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas). Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas. Atidara ir trečiadieniais iki 1 val.
6903 Superior Ave. EX 1-3311

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėj
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums. Modernūs portretai, vestuvės, šeimyniniai, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS
Europinių žurnalų ir filmų švieslaidžių fotografas, dabar CLEVELANDE

AUTOMABINŲ TAISYMAS

Jonas Švarcas nuo kovo mėn. atidare automobilių taisymo stotį. Jo dirbtuvės adresas: 7015 Wade Park Ave. Tel. HE 2-1236
Lietuviams duodama didelė nuolaida. Čia taip pat galima tartis dėl vartotų ir naujų mašinų pirkimo.

RADIO — TV TAISYMAS AMUR CO.

Sav. JUOZAS DAUTARTAS
Darbas garantuotas.
Saukti kiekvieną laiką
8008 Clark Ave.
Telef.: OL 1-1790

(30)

PARDUODAMAS NAMAS

16 kambarių, 6 butai po 2 kambarius ir 1 keturių k. Pajamų \$495 per mėnesį. Centralinis apšildymas. Parduoda savininkas dėl nesveikatos. Lengvas išmokėjimas.

1960 E. 75 St.

Telef. EX 1-2069 (28)

PARDUODAMA AUTO

Pontiac 1949, labai geram stovyje. Visi priedai. Kaina \$800.
1960 E. 75 St.
Telef. EX 1-2069 (28)

NAMŲ IR ŪKIŲ PIRKIMO PARDAVIMO ĮSTAIGA

Visi, kurie turite parduoti namus ir ūkius ar norite pirkti, pirmiausia pasiteiraukite mūsų įstaigoje.

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave.,
Telef.: HE 2-2922
Sav. A. Kazakevičius,

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas priimanomomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

DIRVA LAUKIA JOSŲ TALKŲ!

Šios trys krautuvės duoda ir keičia Eagle Stamps

Mūsų prekybinė garbė paremta 40 metų praktika parenkant medžiagų rūšis ir už jas garantuojant. Mes nelaikome antros rūšies medžiagų, o jų kainos žemesnės negu bet kurioj kitoj krautuvėj.

WOLFS FABRICS

7012 Superior Ave. EN 1-3764

Viskas papiginta 25% iki 50% už suknelės, megztinius, bliuskas, marškinius.

NEPAPRASTA PROGA IR KOKYBĖ!

EZELLA DRESS SHOP

7011 Superior Avenue EX 1-8653
DVIGUBAI ŽENKLŲ KAS ANTRADIENĮ

VYRAI! AR JUMS NESKAUDA KOJŲ?
AR JOSŲ BATAI YRA NEPATOGUS?

PAMĖGINKIT ARCH SUPPORT minkštus, išklodus masažinius batus

DVIGUBAI ŽENKLŲ ANTRADIENIAIS

JAMES SHOE STORE

7041 Superior Ave.

SUMUSTINIAI GERIMAI SODA.

MARNELL'S

7023 Superior Avenue
Saldainiai, Riešutai, Popkornai
Čia susitikit savo draugus po pamaldų
Geriausia kava mieste

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

Už indėlius, įneštus iki liepos mėn. 20 d. procentus gausit nuo liepos mėn. 1 dienos.

Santaupos apdraustos iki \$10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS
NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA
• ŠALDO vasarą • ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 St. KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvų Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS
Namų Pagrąžinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS
6921 Wade Park EX 1-0911
Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Noredami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit pataravimą įvairiose apdrausimo-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgčio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vestuvės ir visų rūšių patarnavimas

Della E. Jakubs & William J. Jakubs.
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsuotojai

25 metų šilpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicol 1-1743

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6341. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

Prel. Krupavičius tai bar ne VLIKas

Prel. Krupavičius per "Draugo" pareiškė:

"Jei turime omeny opoziciją Vliko, tai reikia pripažinti, kad tokios opozicijos esama. Pirmą kartą opozicijai eileje stovi bolševikai. Antroji vietoj kiti. Ir vienai ir kiti smarkokai puola Vliką. Tačiau antrieji opoziciniai užmiršta bolševikus".

Jei Vliko Pirmininkas kalba rimtai, tai tektų klausyti, nuo kieno meto Vlike yra bolševikų? Bet tas bolševikų opozicijos "atsiradimas" pačiame Vlike yra, be abejo, tik nevykusio žodžių sudėstymo paseka. Bet, aiškumo vardan, pažymėtina, kad bolševikai doroja pačią Lietuvą ir tuo tarpu tobera tokioji opozicija, kuri iš jų nei nereikalauja būti ne tik opozicijai Vlikui, bet pereikalauna nei ypatingo dėmesio jam skirti. Netenka girdėti, kad bolševikai (tie, kurie laiko Lietuvą savo reikšme) kada nors užsistatę "smarkokui Vliko puolimui".

Ne bolševikai yra opozicijai Vlikui, bet Vlikas turėtų sukuriant kiek galima efektingesnę opoziciją bolševikų veiksmams Lietuvoje. Prel. Krupavičius vadovauja Vlikas, tačiau, toji srity ligi šiol nemėgė toliau, kaip tik tik sudarymo sąrašo darbu, kurie turėtų būti tam tikslui atlikti. Ir tai daugiausia todėl, kad tam tikra Vliko lyderio dalis neturi laiko, pirmoji eilėje būdami užimti "Lazareto" byla". Štai dėl ko yra opozicija Vlike. Bet ji yra neprieš Vliką, kaip tai prel. Krupavičius, savo sutapindamas

an Vliku, teigia, o prieš:

1. Vliko uždavinių vykdymo apleidimą,

2. Suakotų lėšų vartojimą Lietuvos bylai nereikalingoms išlaidingoms kelionėms,

3. Tų lėšų vartojimą ir tolesnius kesinimus vartoti, steigiant Lietuvos bylai nereikalingas sienekūras,

4. Neapgalvotus, nekompetentingai paruoštus, Vliko bei visos Lietuvos bylai skirtos susiorganizavimo vardą kompromituojančius žygius,

5. Faktų neatitinkančią gražybystę, kuria nevykusius žygius bandoma visuomenės akyse paversti laimėjimais.

Šiuos priekaištus Vlike esamoji opozicija kreipia ne į Vliką, kaip instituciją, o į asmenis, kurie Vliko vardu veikia, nesilaikydami netgi savų deklaracijų, daromų tuo metu, kai reikia gauti įgaliojimus. Konkrečiai šio metu opozicija, kiek ji Vlike yra, yra ne prieš Vliką, o prieš prel. Krupavičiaus, p. K. Zalkausko ir dr. P. Karvelio eilę veiksmų. Prel. Krupavičius savo pareikšime tautai pamiršo ir kalbą taip, lyg būtų "Vlikas — tai aš", vadinasi, kas mano veiksmu nepagiria, tas eina prieš Vliką!

Prel. Krupavičius toliau pareiškė:

"...mes lietuviai į tokias sportines opozicijas privalom atkreipti rimčiausią dėmesį ir opozicija Vlike. Bet ji yra neprieš Vliką, kaip tai prel. Krupavičius, savo sutapindamas

žaisli".

Štai kur nueita jau tikrai pertoli. Gerb. Prelatui įsidėmėtina, kad Vlike (arba ir šalia jo) esamoji opozicija taip pat yra "mes lietuviai", o ne kokie pašaliečiai, kuriems "Vlikas — tai aš" galėtų "nurodyti vietą". Savo vietą bus greičiausiai pamiršęs tas, kas kreivoku būdu Lietuvos laisvės vardu išsipašęs į svečius, švaistosi botagu ir savąjį, finansiskai brangų, esmę pigų žaidimą kitiems prisiėginę.

Apie savo vizitus Washingtono prel. Krupavičius pareiškė:

"...žygio pasekmėmis esu visai patenkintas".

"Vlikas — tai aš" patenkintas, bet ar visus Vlikas bei kiti lietuviai turi kuo būti patenkinti, tai jau kitas klausimas. Net ir vadinamoji opozicija iš tikrųjų yra patenkinta, kad:

1. Vliko Pirmininkas (nors ir per neįtikėtiną vertę) turėjo progos kalbėti su Lietuvos reikalais gerai jau žinančiu bei palankiai vertinančiu augstu Valstybės Departamento pareigūnu ir įteikti per jį dovaną pačiam Valstybės Sekretoriui,

2. Jis turėjo progos padėkoti Jungtinių Valstybių Prezidentui per patį Viceprezidentą, kuris tą padėką tuojuo perdavė telefonu tiesiog Prezidentui,

3. Turėjo progos matytis ir nusifotografuoti su Lietuvos reikalams palankiu senatorium, bet yra gerokai nepatenkinta, kad visi šie laimėjimai mūsų padėty yra perdidelė prabanga finansiniu požiūriu.

Toliau, prel. Krupavičius gal ir patenkintas, bet Vlikas ir apskritai visi lietuviai vargu ar gali būti labai patenkinti, kad šių pasimatymų metu buvo lyg ir prašyte išprašytas priminimas. Vliko Pirmininkui, kad jis... žinotų savo vietą.

Vadinamoji opozicija, kuriai prel. Krupavičius žada "parodyti vietą", visada buvo nuomonės, kad Vlikas pats turi žinoti savo vietą ir nesileisti į tokias situacijas, kuriose jam tai, tegu ir labai mandagiai, kiti turėtų nurodinėti. Ta "nelemtoji" opozicija dabar galėtų būti patenkinta, kad pirmininkas bent per vandenyną perplaukęs sužinojo tai, ką galėjo žinoti ir Reutlingene, tik ji nėra patenkinta, kad tokiu paprastu pamoka Tautos Fondui brangokai atsina...

Tiesą, po pamokos Pirmininkas, berods, atitinkamai pataisė savo memorandumą ir todėl laukia atitinkamai gero atsakymo. Bet atsakymas tuo tarpu nežinomas, o memorandumo galutinis turinys irgi beveik tik Pirmininkui nežinomas, tad ir ne nuostabu, kad tik jis vienas ir tėra patenkintas.

Iš New Yorko pranešama, kad liepos 24 dieną dar kartą susirinko Vliką sudarančių grupių vadovų atstovai. Linkstama beveik lažybų eiti, ar Vliko Pirmininkas bus su Vliko "tėvais" šį kartą atviresnis, negu buvo gegužės 15 d.

VT Pirmininkas K. Zalkauskas buvo gana sunkiai susirgęs, dabar išvyko pas gimines į Illinois valstybę. Tuo būdu jis iš visų žygių, dėl kurių, kaip buvo

Jei tapsim avinėliais- raudonieji vilkai papjaus

Yra žmonių, kurie savo gyvenime daug laiko ir jėgų pasvėnčia visuomeniniams reikalams. Per daugelį metų jų nuopelnai tampa žymūs, todėl yra prasminga, sulaukus garbingo amžiaus, prisiminti juos bent spaudos lapuose.

Gausingose sukaktuvinių eilėse šiais metais yra

Juozas Ginkus,

neseniai šeimos ir artimųjų tarp paminėjęs šešiasdešimt penktąjį savo gimtadienį. Tur būt neapsiriksiu pasakęs, kad New Yorko lietuvių kolonijoje nebūna vieno, kas nepažintų Juozo Ginkaus arba apie jį nebūtų girdėjęs. Šioj kolonijoj J. Ginkus lietuviškaisiais reikalais rūpinasi nuo pat atvykimo į Ameriką, tai yra 47 metus. Dar ir dabar nėra svarbesnio darbo ar žymesnio parengimo, kuriame aktyvistų nebūtų sukaktuvininkas. Apie jį sukasi newyorkiečių lietuviškojo gyvenimo didesnioji dalis.

Kai Juozą Ginkų paklausai, ar nepavargsti taip daug dirbdamas ir taip aktyviai dalyvaudamas visuomeniniam gyvenime, jis tik atsako, kad dėl lietuviškos veiklos turėjęs bėgti į Ameriką ir todėl čia, kur yra tokia plati veikimo dirva ir laisvė, neturįs teisės užmigti, ypač dabar, kada Lietuvą dar žiauriau engia, nei anais laikais, tas pats maskolius.

O 1905 metais, — aiškina sukaktuvininkas, — Joniškėje jau vertėm caro valdžią, reikalavom lietuviškų mokyklų, spaudos ir žodžio laisvės. Bet kazokų baudžiamoji ekspedicija išvaikė ir išgaudė lietuviško judėjimo veikėjus.

Nors Juozas Ginkus tada dar buvo gana jaunas, bet dėl maskolių persekiojimo turėjo palikti gimtojo Joniškio apylinkes. 1927 metais jam pasisekė pasiekti Ameriką.

Nuo pirmųjų į Ameriką atvykimo dienų Juozas Ginkus yra veikliųjų lietuvių eilėse. Nedaug tada dar būta organizacijų, bet jis dalyvavo veik visose, neaplenkdamas nei susivienijimo nei Simono Daukanto teatralinės draugijos. Ši draugija Brooklynėje ruošdavo lietuviškų kūrinių vaidinimus, kuriuose rolę visada turėdavo ir Juozas Ginkus.

Nepriklausoma Lietuva Amerikos lietuviams praplėtė veikimo horizontus. Juozas Ginkus atsilepia į kiekvieną prisikelsios tėvynės šauksmą. Jis renka aukas, platina paskolos ląkstus,

teigiama, keliauta į Ameriką, praktiškai yra išsijungęs. Ir čia yra lažybų objektas: ar jis grįš į pareigas, ar ne. Iš liaudininkų sluogsnų oficiališkai tuo tarpu paneigiami bet koki abejojimai tuo klausimu. Tačiau abejonė, ar betikslinga p. Zalkauskui (ypač p. Zalkauskienei) grįžti į Europą, juntama, nes manoma, kad jau dabar bent dalis Vliką sudarančių grupių rengiasi iš anksto pasakyti, jog kitai kadencijai p. Z. jų balso nebegalų tikėtis. O šios kadencijos nuo grįžimo liks vos puspenktos mėnesio... Tas įspėjimas, greičiausiai palies tuo pačiu ne tik P. Karvelį, bet gal net ir Vliko Pirmininką.

Dar vienas dalykas kybo ore: Vilniečių Sąjungos pareikšimas dėl jų priėmimo į Vliką. Niekas nesilima iniciatyvos, kad klausimas būtų įtrauktas į dienotvarkę. Ne visai aišku, net kas tai turėtų padaryti. Vliko pirmininkas, be to, yra prasiūkęs, kad LAS esanti padavusi net ne vieną pareikšimą įstojimo į Vliką reikalu, bet tie pareikšimai taip pat guli kažkur "po žalia gelumbe".

organizuoja mitingus vis Lietuvos labui; vadovauja ir sekminčiai praveda Amerikos lietuvių visuomenėje Lietuvos Universitetą studentų tautininkų korporacijos "Neo-Lithuania" statymams rūmams aukų vąjį ir tampa tos korporacijos mecenatu. Dariaus ir Girėno istorinis skridimas į Lietuvą taip pat yra jo reikšmingas. Kiekviena sunkioji lietuvių tautai momentu Juozas Ginkus, tartum karys pirmas žengia kovon. Lenkų ultimatumas, Klaipėdos užėmimas, Lietuvos pagrobimas, masinis trėmimas, tūkstančių karo bėglių šauksmas Juozo Ginkaus širdy rado atgarsį ir kiekvienos nelaimės atveju jis bėgo gelbėti, padėti, nesisąjūstę nei stambios aukos. Kaip vienas direktorių dalyvauja BALTo ir ALTO centruose. Su ALTO delegacija Lietuvos reikalais lankėsi Baltuosiuose Rūmose ir buvo priimtas prezidento Eisenhowerio. Be to, jis yra vienas iš Seigėjų Tautinės Sąjungos, tos organizacijos I skyriaus garbės pirmininkas, Prekybos būto pirmininkas ir kitų organizacijų aktyvus narys. Karo metu išplatino už vieną milijoną dolerių paskolos bonų, už ką Amerikos vyriausybė jam suteikė Mėlynosios Brigados generolo laipsnį.

Beveik dvidešimtį metų kai Juozas Ginkus kas savaitę per radijo stotį WWRL prabyla lietuviškai į New Yorko ir apylinkės lietuvių. Jo radijo valandėlėje daugiau laiko skiriama ne komerciniams, bet visuomeniniams ir kultūriniais reikalams. Tautos švenčių ir istorinių sukaktių minėjimai, aktualieji visuomenės reikalai, lietuviška daina ir muzika J. Ginkaus radijo valandėlėje užima pirmą vietą.

Juozas Ginkus yra lietuvis kovotojas tikra to žodžio prasme. Jis tartum laikosi senovės Romos filosofo Senekos, gyvenusio Kristaus metais, dėsnių: gyventi — reiškia kovoti. Tokiu sukaktuvininkas buvo, tokiu yra ir dabar. Todėl jis nevengia

KOVA OLANDIJOJ

(Atkelta iš 1 psl.)

socialistų partijos kongresas, kuris turės tarti savo žodį dėl tolimesnės laikysenos klerikalių srovių atžvilgiu.

Kokių padarinių turės ganytojiškas laiškas, šiandien dar neįmanoma pasakyti. Bet jis sukėlė karštų diskusijų ir išjudino savaime ramų olandų vidaus politinį gyvenimą. Jeigu nutrūktų bendradarbiavimas tarp katalikų ir socialistų, turėtų iš pagrindų pasikeisti esamas politinis kursas, vairuojamas labiau vidurio keliu. Sūrus dabartinei koalicijai, olandų valstybės laivas pakryptų neįvengiamai į kraštutinumą: ar tai į klerikalinį konservatyvizmą, ar tai į radikalinį socializmą.

Mūsų rėmėjai

Prenumeratą pratęsdami Dirvos fondų aukas atsiuntė:

Mackevičius V., DeKalb 1.00
Mažeika V., Pittsburgh 1.00
Juška F., Cleveland 1.00
Genaitis Jos, Woodhaven \$1.00
Jančys Aloizas, Rush 2.00
Struogienė V., Cleveland 2.00
Bruožis Vincas, Cleveland 1.00
Kuprėnas J., Washington 1.00
Židionis P., Cleveland 2.00
Klevaitis J., Chicago 1.00
Verbalis J. R., Wilkes Barre 1.00
Visiems aukotojams reikšima nuoširdžia padėka.

Juozas P. Ginkus

pasakyti aštresnį žodį ten, kur jam atrodo, kad vienas ar kitas reikalas yra vertas pabarimo. Neretai jis viešai pasmerkia paraudavusius lietuvių, kurie pritaria Lietuvos maskoliškajai okupacijai. Su šia atskalūniška visuomenės dalimi jis ragina visus kovoti, sakydamas, kad jei tapsim avinėliais, tai raudonieji vilkai mus papjaus.

Santykiuose su visuomene Juozas Ginkus yra nuoširdus ir kuklus. Kalboje nevartoja išdailintų frazų, kalba taip, kaip širdis sako.

Sukaktuvininkas yra nusipel-

Antanas Sodaitis

Vytauto Didžio ir Vilniaus Universitetų

ord. prof. VINCUI KRĖVĖI-MICKEVIČIUI mirus,

jo šeimai ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Korp. Neo-Lithuania

Atomio karo baimė verčia įsieti apsaugojimo priemones. Štai karo laivas, po atominio bandymo, apsaugojimui nuo pavojingų spinduliavimų, įrengtas purkštuvais, tą pavojų pašalina.

"Žinoma,

mano telefonas padeda

man nudegti saule"

Net ir užimta šeiminkė randa laiko savo kieme nudegti saule, kai ji atlieka namų ruošą telefonu. Vietoj ilgų, varginančių pirkimo kelionių, ji randa ko ji nori iš telefonų sąrašo Yellow Pages. Ji sutvarko balių ruošą per telefoną ir lanko savo drauges kitoj miesto pusėj neišvykdama iš namų. Telefonas sutaupo jai laiką ir vargą tuzinu būdų. Nestebėtina, kad ji turi laisvo laiko išeiti į lauką. Todėl gudrios moterys, kurios pilnai naudoja telefoną, moderniam gyvenimui supranta, kad jis yra geriausias šeimos išlaidose pirkiny.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY